

Jaarverslag Waddenacademie 1 januari – 31 december 2024

Bekijk het [Online Jaarverslag 2024](#)

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
1. INLEIDING	3
1.1. Online samenvatting	3
1.2. Introductie	3
2. LANGJARIGE DOSSIERS	5
2.1. Natuurbehoud- en herstel	5
2.2. Ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid	9
2.3. Effecten klimaatverandering	11
2.4. Vitale ontwikkeling	13
2.5. Zoetwaterhuishouding	16
2.6. Sedimenthuishouding	18
3. HOOGTEPUNTEN	20
3.1. Publicatie rapport zoetwaterbeschikbaarheid Waddengebied	20
3.2. Publicatie rapport 'Ecosysteemgericht baggeren in de Waddenzee' fase 2	20
3.3. Economische review van de Waddenzeehavens	21
3.4. Trilateral Quality Status Report on 'Climate Change'	22
3.5. Trilateral Swimway Conference 2024	23
3.6. 'De Europees- en Internationaalrechtelijke status van de Waddenzee'	23
3.7. Rapport 'Staat van de natuur van de Waddenzee' fase 1	24
3.8. Honorering vijf projecten voor onderzoek naar de Waddenzee	25
3.9. Wadden Sea World Heritage Summer School	25
3.10. Externe evaluatie Waddenacademie erg positief	26
4. VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT WADDENACADEMIE	27
4.1. Taken, rollen en verantwoordelijkheden	27
4.2. Samenstelling	27
4.3. Vergaderingen.....	27
4.4. Uitgelichte onderwerpen.....	27
5. FEITEN EN FIGUREN	29
5.1. Netwerken en commissies	29
5.2. Publicaties en externe financiering	29
5.3. Adviezen aan het Waddenfonds	31
5.4. Evenementen en kennisdeling	31
5.5. Website, nieuwsbrief en social media	32
5.6. Waddenacademie en Jongeren	35
5.7. Duurzaamheidsbeleid en kwaliteitsmanagement	36

1. Inleiding

1.1. Online samenvatting

De Agenda voor het Waddengebied 2050 vormt de basis voor het werk van de Waddenacademie en richt zich op de duurzame bescherming van de Waddenzee en een veerkrachtig Waddengebied. Als kennisregisseur versterkt de Waddenacademie integrale kennis ter ondersteuning van deze doelen. Dit jaarverslag biedt een overzicht van de activiteiten en resultaten in 2024, met aandacht voor lopende dossiers en hoogtepunten van het afgelopen jaar

1.2. Introductie

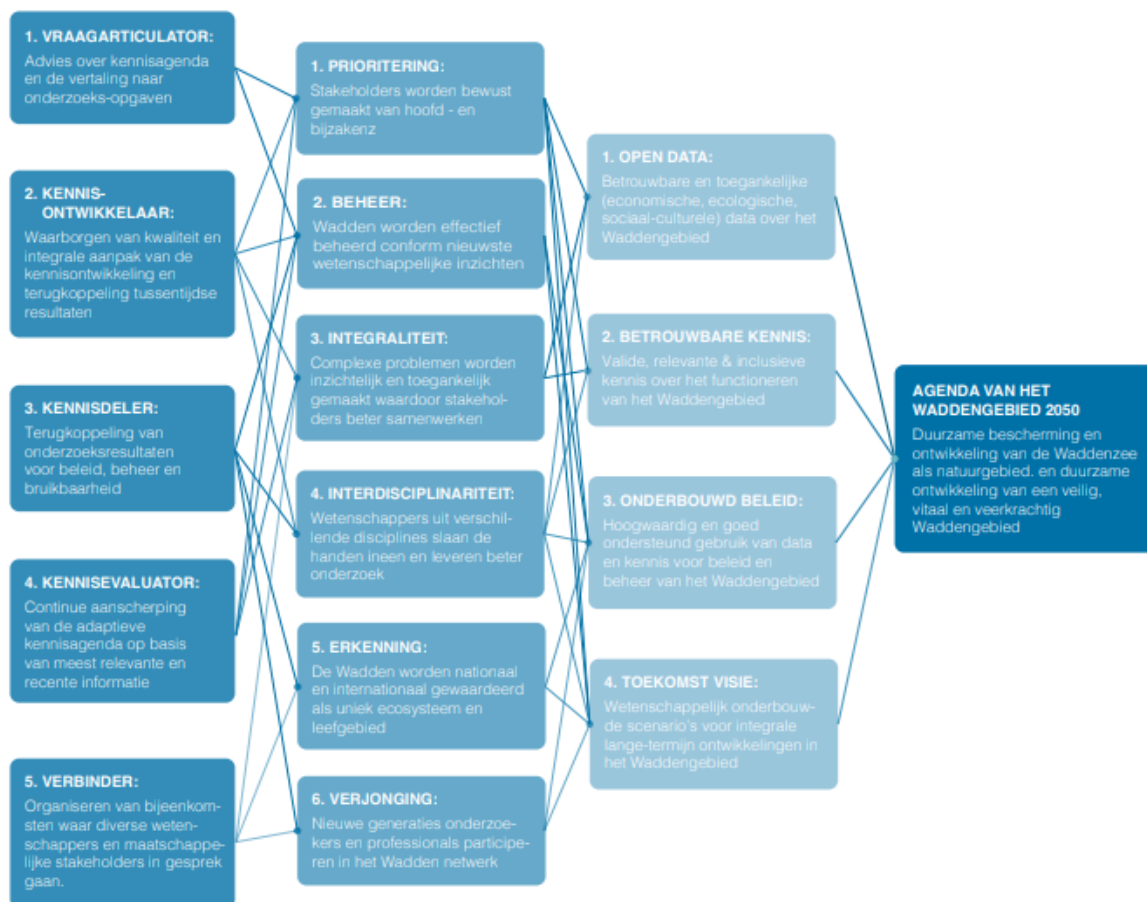
De Agenda voor het Waddengebied 2050 vormt de basis voor het werk van de Waddenacademie als kennisregisseur van het Waddengebied. Deze agenda richt zich op het gehele Waddengebied: de Waddenzee, inclusief de Eems-Dollard, de Waddeneilanden, de Noordzeekustzone boven de eilanden en de vaste wal langs de Waddenzee in de provincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen. De primaire focus ligt op de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied, waarbij het Waddengebied als geheel ook in de toekomst veilig, vitaal en veerkrachtig blijft voor de mensen die er wonen en werken.

Als kennisregisseur is de Waddenacademie verantwoordelijk voor het versterken van integrale kennis over het Waddengebied en de directe omgeving. Op basis van onafhankelijke en objectieve informatie draagt zij bij aan de hoofddoelen van de Agenda. Dit doet zij door: samen met de omgeving de meest prangende kennisvragen te identificeren, deze vragen te helpen beantwoorden en de resultaten te delen met de eindgebruikers (zie figuur 1 [werkwijze Waddenacademie](#)).

Dit jaarverslag geeft een overzicht van de activiteiten en resultaten van de Waddenacademie in 2024. Er wordt geschetst aan welke langjarige dossiers de Waddenacademie werkt en met welke activiteiten de Waddenacademie daaraan in 2024 heeft bijgedragen. Deze dossiers gaan in op de kennis die nodig wordt geacht om de grote uitdagingen voor het Waddengebied op een duurzame en toekomstbestendige wijze gestalte te kunnen geven. Vervolgens wordt een aantal hoogtepunten uitgelicht uit 2024 en deze worden in de context geplaatst van de grotere dossiers waar aan gewerkt wordt. Tot slot bevatten de bijlagen een compleet overzicht van alle activiteiten in 2024.

Werkwijze Waddenacademie

De Waddenacademie werkt volgens de 'Theory of Change', waarbij de input (activiteiten van mensen en inzet van middelen) tot impact (uiteindelijk de verwezenlijking van de doelen uit de Agenda voor het Waddengebied 2050) dient te leiden.

Figuur 1: De werkwijze van de Waddenacademie volgens de 'Theory of Change', waarbij de input (activiteiten van mensen en inzet van middelen) tot impact (uiteindelijk de verwezenlijking van de doelen uit de Agenda voor het Waddengebied 2050) dient te leiden.

2. Langjarige dossiers

De langjarige dossiers informeren je over het langjarige aandeel van de Waddenacademie aan een aantal maatschappelijke en/of economische thema's in het Waddengebied.

2.1. Natuurbehoud- en herstel

Kennisagenda

- Kennisagenda 'Natuurwaarden en menselijk medegebruik Waddenzee'
- Kennisagenda 'Juridische Kaders Waddenzee'

Uitvoeringsprogramma Waddengebied

Link met:

UP1. Beleidskader Natuur Waddenzee
UP2. Natuurbeheer, -herstel en – ontwikkeling
UP24. Organisatie kennishouding en opstellen Kennisagenda
UP25. Uitwerken en uitvoeren monitoring en voortgang

Toelichting

De afgelopen 100 jaar is de natuurkwaliteit van de Waddenzee steeds verder onder druk komen te staan (onder meer het gevolg van vervuiling, exploitatie en klimaatverandering). De Waddenzee is van nature voortdurend in beweging (dit zijn ook de kenmerken die gewaardeerd worden door UNESCO), en wordt ook beïnvloed door menselijke ingrepen in het verleden en het heden (waaronder de gevolgen van klimaatverandering). In het Uitvoeringsprogramma 2021-2026 van de Agenda voor het Waddengebied 2050 zijn twee onderdelen specifiek gericht op de natuurkwaliteit van de Waddenzee: Het Beleidskader natuur Waddenzee (UP1) en Natuurbeheer, -herstel en -ontwikkeling (UP2). De Waddenacademie draagt aan beide UP's bij.

Beleidskader natuur Waddenzee

Met het Beleidskader natuur Waddenzee (BnW) wil het Rijk (Ministeries van LNVN & IenW) de (cumulatieve) impact van het gebruik op de natuur van de Waddenzee terugbrengen om zo de balans tussen ecologie en economie te herstellen. Het beleidskader vormt daarmee het vierde beleidspoor naast de Programmatische Aanpak Grotere Wateren (PAGW), de Beheerautoriteit Waddenzee (BAW) en het N2000-beheerplan Waddenzee. Het beleidskader beoogt ervoor te zorgen dat de natuur van de Waddenzee niet meer onder druk komt te staan, niet verder achteruitgaat, maar juist sneller herstelt. Op uitnodiging van het Rijk (Ministeries van LNVN & IenW) werken we mee aan het vormgeven van het proces van het BnW en werken we onderdelen uit.

Europese richtlijnen en internationale verdragen

De Waddenzee is niet alleen een Natura 2000 gebied en een Werelderfgoed gebied maar kent ook een beschermd status onder een aantal andere internationale verdragen en EU-richtlijnen. Onder leiding van de Waddenacademie is in 2024 op verzoek een overzicht gemaakt van de inhoud en concrete consequenties van de belangrijkste internationale en Europese beschermingsregimes voor de Waddenzee. Dit overzicht is van essentieel belang voor het opstellen en evalueren van beleid en beheer in het Waddengebied, waaronder de regulering van menselijke activiteiten. Op dit onderwerp

zijn dan ook verschillende activiteiten gaande waarbij de Waddenacademie betrokken is. Het gaat daarbij onder meer om het beter begrijpen van cumulatieve gevolgen, het waarborgen van aandacht voor de juridische regimes bij de ontwikkeling van beleid (met name het Beleidskader natuur Waddenzee), het meedenken over hoe de toetsing van menselijke activiteiten aan de Outstanding Universal Value van de Waddenzee kan worden gewaarborgd, alsmede om het versterken van trilaterale samenwerking bij de implementatie van de verschillende internationale en Europese juridische regimes ten aanzien van de Waddenzee.

Activiteiten 2024

Beleidskader natuur Waddenzee

- De Waddenacademie heeft, in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en op uitnodiging van de ministeries van LNV en IenW, een opzet gemaakt voor een overzicht van toestand en trends van de natuur van de Waddenzee in haar volle breedte; de 'Staat van de Waddenzee Natuur'. <https://www.waddenacademie.nl/nieuws/nieuwsbericht/publicatie-rapport-staat-van-de-natuur-van-de-waddenzee-fase-1/>
- Hiervoor is ook een samenwerking gestart met het Datahuis Wadden dat de benodigde data deels verzamelt en alle verzamelde data beschikbaar zal maken. In 2024 is de methodiek en de uitkomsten van de analyse van een deel van de beschikbare bestaande data door de Waddenacademie en het CBS gerapporteerd, waarmee de ecologische opgaven ('waar gaat het slecht mee') worden geïdentificeerd.
- In 2024 is bovendien gestart met het opzetten van de methodiek voor de analyses van scenario's voor oplossingsrichtingen en voor een afwegingskader (waarbij zowel wordt getoetst aan geldende juridische regimes als aan criteria die door stakeholders naar voren worden gebracht).

Europese richtlijnen en internationale verdragen

- De Waddenacademie heeft gereflecteerd op het in december 2023 uitgebrachte rapport dat een overzicht biedt van de betekenis van verschillende internationale en Europese juridische regimes voor de bescherming van de natuurwaarden van de Waddenzee. In de reflectie werden tevens 15 beleidsaanbevelingen gedaan. https://www.waddenacademie.nl/fileadmin/inhoud/pdf/04-bibliotheek/2024-01_Reflectie_met_beleidsaanbevelingen_nav_rapport_De_Europees-en_internationaalrechtelijke_status_van_de_Waddenzee.pdf
- Deze reflectie met aanbevelingen is gepresenteerd en toegelicht tijdens een workshop voor vertegenwoordigers van RWS Noord-Nederland en ministeries, alsmede in een online trilaterale bijeenkomst van beheerders van de Nederlandse, Duitse en Deense onderdelen van de Waddenzee.
- Het in 2023 uitgebrachte rapport is – na een actualisatie - in 2024 als academisch boek uitgegeven bij 'Boom Juridische Uitgevers' en is online vrij toegankelijk. <https://www.waddenacademie.nl/nieuws/nieuwsbericht/boek-de-europees-en-internationaalrechtelijke-status-van-de-waddenzee-open-access-beschikbaar/>
- De Waddenacademie heeft op verzoek van LNV een memo uitgebracht waarin de vraag wordt beantwoord in hoeverre met toetsing van activiteiten aan het Natura 2000-regime ook invulling wordt gegeven aan de toetsing aan de Outstanding Universal Value (OUV) van de Waddenzee en of eventuele gebreken worden opgelost in het stelsel van de Omgevingswet. <https://www.waddenacademie.nl/organisatie/publicatie-lijst/publicatie-detail/toetsing-van-activiteiten-aan-de-uitzonderlijke-universele-waarde-outstanding-universal-value-van-de-waddenzee-als-werelderfgoed/>

- Eind 2024 is een voorbereidende workshop georganiseerd met Nederlandse, Duitse en Deense kennisinstellingen en overheidsorganisaties om gezamenlijk te bezien hoe het rapport (2023) evenals de reflectie (2024) een basis kunnen vormen voor een trilaterale discussie over de implementatie van de juridische regimes voor de Waddenzee. Ter voorbereiding op deze workshop is zowel van Hoofdstuk 15 van het rapport uit 2023 als de Reflectie uit 2024 is een Engelse vertaling uitgebracht. <https://www.waddenacademie.nl/en/organisation/publications-list/publicatie-detail/reflection-document-with-policy-recommendations-further-to-the-study-the-status-of-the-wadden-sea-under-european-and-international-law/>
- In 2024 is door de Waddenacademie een presentatie verzorgd voor leden van Provinciale Staten van Noord-Holland (en online andere provincies) over het concept 'Rechten van de Waddenzee.
- Het overzicht van de juridische kaders heeft voorts een centrale rol gespeeld bij andere adviezen, waaronder het rapport over de effecten van de garnalenvisserij op de Waddenzee.

LANGJARIG DOSSIER

Natuurbehoud en -herstel

VRAAGARTICULATIE

KENNISONTWIKKELING

KENNISDELING

2021 – 2024

KENNISVRAGEN

- › Identificatie kennisvragen, zie 'kennisontwikkeling'

KENNISLEEMTEN

- › Identificeren kennisleemten, zie 'kennisdeling'

SYMPOSIA

- › [Themadag](#) 'Interaction between biotic and abiotic factors in the Wadden Sea'
- › [Symposium](#) 'Waddenlaboratorium'
- › [Themadag](#) 'cumulatieve effecten'
- › [Symposium](#) 'Waarden van de Waddenzee'
- › [Symposium](#) 'Swimway'

OVERIGE

- › [Kick-off](#) 'Understanding complex pressures on the Wadden Sea'
- › Expert workshop Juridische kaders
- › Bijdrage meerjarige NWO-NWA kennisprogramma 'Ecologische effecten klimaatverandering Wadden'
- › Samenwerking Datahuis Wadden dataverzameling 'Staat van de Waddenzee Natuur'
- › Opzetten methodiek analyses scenario's oplossingsrichtingen en afwegingskader 'Staat van de Waddenzee Natuur'
- › Workshop RWS NL en ministeries, 'Reflectie 15 beleidsaanbevelingen Internationale en Europese juridische kaders'
- › Trilaterale workshop 'Reflectie 15 beleidsaanbevelingen Internationale en Europese juridische kaders'
- › Trilaterale voorbereidende workshop 'trilaterale discussie implementatie juridische regimes Waddenzee'

PUBLICATIES

- › [Rapport](#) 'Knowledge gap for inclusive management of natural capital Wadden Sea'
- › [Rapport](#) 'Fastening our Waddensea seatbelts'
- › [Boek](#) 'The Trilateral Wadden Sea Cooperation 1987-2014'
- › [Rapport](#) 'Beoordeling ecologische effecten garnalenvisserij'
- › [Rapport](#) 'Advies Vogelmonitoring Waddenzee'
- › [Rapport](#) 'BnW/Staat van de natuur van de Waddenzee-Fase 1: Methodologie'
- › [Artikel](#) 'Biodiversiteit Zuiderzee'
- › [Quickscan](#) 'Cumulatieve effecten Waddengebied'
- › [Quickscan](#) 'Plastic in de Waddenzee'
- › [Rapport](#) 'Rights of Nature Wadden Sea'
- › [Factsheet](#) 'Kwaliteit oppervlaktewater Waddengebied'
- › [Rapport](#) 'Reflectie 15 beleidsaanbevelingen Internationale en Europese juridische kaders'
- › [Boek](#) 'Europees en internationaalrechtelijke status van de Waddenzee'
- › [Memo](#) LVVN 'Toetsing activiteiten OUV's Waddenzee'
- › [Rapporten](#) Engelse vertalingen Hoofdstuk 15 en Reflectie Europese juridische kaders

OVERIGE

- › Presentatie 'Rechten van de Waddenzee'

2025

KENNISLEEMTEN

- › Kennisleemten identificeren (bijv. gaten in meetprogramma's, grote onzekerheden over bepaalde relaties tussen drukfactoren en ontwikkelingen in natuurwaarden, meest effectieve maatregelen voor natuurherstel, cumulatieve effecten van menselijk handelen, invloed van klimaatverandering op drukfactoren en herstellertijden)

KENNISAGENDA

- › Werken aan Kennisagenda 'Natuurwaarden en menselijk medegebruik Waddenzee'
- › Werken aan Kennisagenda 'Juridische Kaders Waddenzee'

SYMPOSIA

- › Trilaterale wetenschapsconferentie 2025 'workshop juridische regimes Waddenzee'
- › Trilaterale ministersconferentie 2026

OVERIGE

- › Ontwikkeling en toetsing scenario's van oplossingsrichtingen op cumulatie en juridische kaders i.h.k.v. BnW
- › De criteria voor deze ecologische en sociaal economische toetsing BnW zullen in samenspraak met de stakeholders worden opgesteld en gewogen
- › Trilaterale discussie implementatie juridische regimes gehele Waddenzee

PUBLICATIES

- › Indien gewenst uitbreiding 'Staat van de Waddenzee' naar de 'Staat van de trilaterale Waddenzee'
- › Rapport 'BnW/Staat van de natuur van de Waddenzee-Fase 2: Uitwerking'
- › Rapport 'BnW/Scenario-ontwikkeling'
- › Rapport 'BnW/Socialeconomische effecten analyse'
- › Rapport 'Effecten zoetwater op Waddenzee'

Sinds 2021 werkt de Waddenacademie als kennisregisseur, de activiteiten tussen 2021 en 2024 vervullen vaak meerdere, niet strikt gescheiden regierollen.

2.2. Ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid

Kennisagenda

- Kennisagenda 'Landschap Waddengebied'

Uitvoeringsprogramma

Link met:

UP4: Uitwerking kernwaarden Waddengebied
UP10. Programma Friese Waddenkust
UP11. Ontwikkeling Noord-Hollandse Waddenkust (Waddenbaai)
UP14. Programma versterking recreatie en toerisme langs de Waddenkust
UP24. Organisatie kennishouding en opstellen Kennisagenda

Toelichting

Hoe wordt de toekomst van ons kustlandschap? De cumulatie van klimaatverandering en menselijke activiteiten zorgen voor een toenemende druk op het landschap van het Waddengebied. We moeten betere afspraken met elkaar maken en deze bewaken om het landschap toekomstbestendig te maken, te sturen op de kwaliteit van de leefomgeving en te behouden wat van waarde is. In de Agenda voor het Waddengebied 2050 staan gedeelde uitgangspunten op het gebied van ruimtelijke kwaliteit om kernkwaliteiten van het landschap te behouden, beheren en benutten (UP4). Het is nu belangrijk om deze vertrekpunten integraal voor het Waddengebied uit te werken en toe te passen.

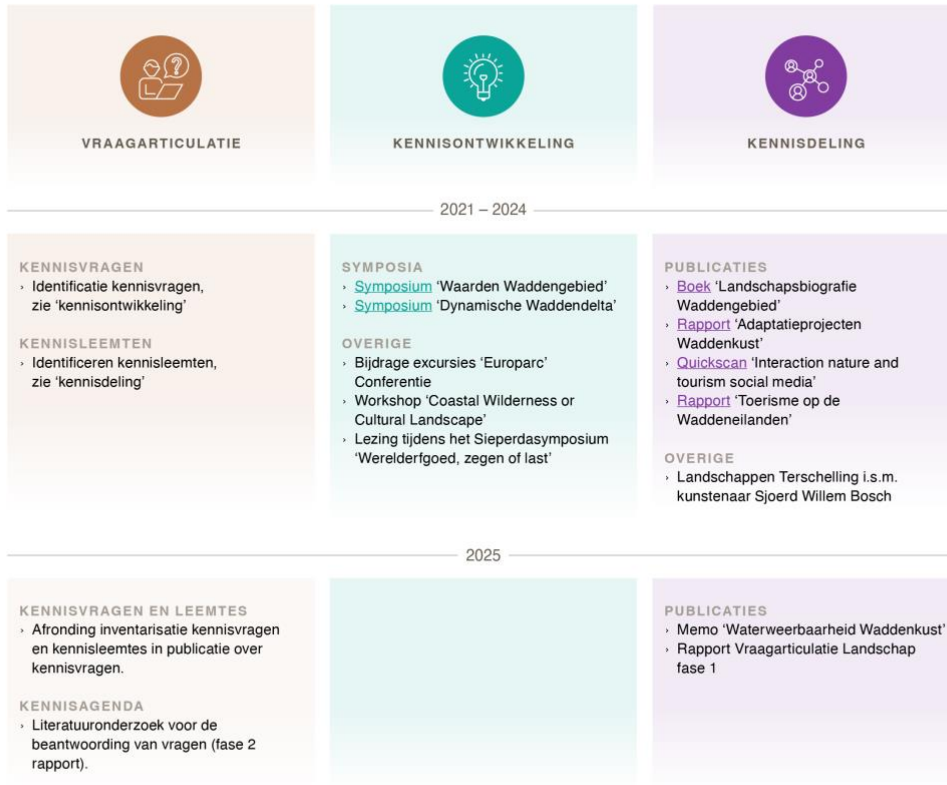
De Waddenacademie signaleert kennisleemtes op het gebied van een gedeelde (juridische) landschapstoets, een beoordelings- en afwegingskader voor een dergelijke toets, en monitoring van de staat van het landschap. Met de ingang van de Omgevingswet in 2024 en het uitkomen van verschillende scenario's voor Zeespiegelstijging Waddengebied ("zeewaarts, beschermen en meebewegen") is de noodzaak toegenomen om met de toekomst van ons Waddenlandschap aan de slag te gaan. De Waddenacademie ontwikkelt daarom de komende jaren een Kennisagenda gericht op het landschap van het Waddengebied, te beginnen met het uitwerken van een gedeeld kader en hanteerbaar maken van de landschappelijke kernkwaliteiten. 'We moeten samen werken aan een dynamisch, veerkrachtig en duurzaam kustlandschap waarin natuur, cultuur en geschiedenis hand in hand gaan'.

Activiteiten 2024

- Verkenning kennisleemtes op het gebied van een landschapstoets, een beoordelings- en afwegingskader voor een dergelijke toets, en monitoring van de staat van het landschap.
- Naast de inventarisatie participeert de Waddenacademie in diverse initiatieven van regionale kennisinstellingen. Met lezingen werden bijdragen geleverd aan symposia georganiseerd door de Fryske Akademie (driedaagse workshop Coastal Wilderness or Cultural Landscape), Tresoar en het Koninklijk Fries Genootschap (Sieperdasymposium "Werelderfgoed, zegen of last?").
- De Waddenacademie werkt samen met kunst om de waarde van kennis meer te benutten. Dit jaar is met kunstenaar Sjoerd Willem Bosch gekozen om de begraven (archeologische) landschappen van Terschelling voor het voetlicht te brengen met nadruk op de maatschappelijke betekenissen en lokale verbondenheid die bijzondere plaatsen in het landschap bieden.

LANGJARIG DOSSIER

Ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid

Sinds 2021 werkt de Waddenacademie als kennisregisseur, de activiteiten tussen 2021 en 2024 vervullen vaak meerdere, niet strikt gescheiden regierollen.

2.3. Effecten klimaatverandering

Kennisagenda

- Kennisagenda 'Ecologische effecten klimaatverandering Waddengebied'

Uitvoeringsprogramma

Link met:

UP7. Onderzoek ecologische effecten klimaatverandering
UP 1. Beleidskader natuur Waddenzee
UP24. Organisatie kennishouding en opstellen Kennisagenda
Ook de gevolgen voor andere UPs en de beoogde transitie in het Waddengebied;

Toelichting

De toenemende frequentie van weerextremen, zoals hittegolven en stortbuien, en de versnelling van de zeespiegelstijging, zoals weergegeven in recente scenario's (IPCC, KNMI2023), onderstrepen de urgentie om de ongewenste effecten van klimaatverandering te adresseren, ook in het Waddengebied. Dat gaat in eerste instantie over het terugbrengen van de (wereldwijde) CO₂ uitstoot, maar daarnaast ook over het vergaren van kennis van die effecten en over duurzame maatregelen die genomen kunnen worden om de impact van ongewenste gevolgen te verkleinen. De thematiek van klimaatverandering raakt aan alle doelstellingen voor het Waddengebied en daarmee ook aan de activiteiten van de Waddenacademie binnen andere dossiers (zoals die rond zoetwaterhuishouding van het Waddengebied, sedimentdynamiek en natuurbescherming van de Waddenzee).

In de afgelopen jaren (2018-2024) richtten de activiteiten van de Waddenacademie zich met name op het identificeren van kennisleemtes over de mogelijke effecten en maatregelen met betrekking tot klimaatverandering en zeespiegelstijging, op kennisontwikkeling via workshops en symposia en op kennisdeling. Dit wordt ook trilateraal opgepakt met het opstellen van de Trilaterale Onderzoeksagenda, het gezamenlijke Quality Status Report 'Climate Change' en de Onderzoeks-call "Inzicht in complexe drukfactoren op de Waddenzee en handelingsperspectieven". Op dit dossier wordt samengewerkt met een groot aantal partijen, zowel uit beleid en beheer als uit de wetenschap. Met deze activiteiten wil de Waddenacademie bijdragen aan meer kennis over de consequenties van verschillende klimaatscenario's en transitie, waardoor effecten en onzekerheden in de toekomst verkleind kunnen worden.

Activiteiten 2024

- In 2024 heeft de Waddenacademie, samen met andere auteurs van Nederlandse, Duitse en Deense kennisinstellingen en op uitnodiging van het 'Common Wadden Sea Secretariat (CWSS)', een breed overzicht gemaakt van de status en trends op het gebied van klimaatfactoren, ecologische effecten, ecosysteemeffecten en ecosysteemdiensten. Dit Quality Status Report "Climate Change" biedt naast een overzicht van de huidige kennis ook aanbevelingen voor monitoring, wetenschappelijk onderzoek en maatregelen voor beleid en beheer.
- In 2024 heeft de Waddenacademie een factsheet KNMI'23 klimaatscenario's uitgebracht die beschrijft wat de nieuwe KNMI'23 klimaatscenario's gaan betekenen voor het Waddengebied. Deze factsheet is aan alle deelnemers van de Toogdag (1 juli) uitgereikt. Tijdens die Toogdag heeft de Waddenacademie ook een "key note" lezing over de meest recente inzichten over de

effecten van klimaatverandering voor het Waddengebied gehouden, onder meer op basis van een overzicht van verschillen in zoetwaterhuishouding in het Waddengebied in natte en in droge jaren.

LANGJARIG DOSSIER Effecten klimaatverandering

 <p>VRAAGARTICULATIE</p>	 <p>KENNISONTWIKKELING</p>	 <p>KENNISDELING</p>
2021 – 2024		
<p>KENNISVRAGEN</p> <ul style="list-style-type: none"> Identificatie kennisvragen, zie 'kennisontwikkeling' <p>KENNISLEEMTEN</p> <ul style="list-style-type: none"> Identificeren kennisleemten, zie 'kennisdeling' <p>KENNISAGENDA</p> <ul style="list-style-type: none"> Kennisagenda, 'Trilaterale Onderzoeksagenda' Onderzoeksall 'Inzicht in complexe drukfactoren op de Waddenzee en handelingsperspectieven' 	<p>SYMPOSIA</p> <ul style="list-style-type: none"> Symposium 'Dynamische Waddendelta' <p>OVERIGE</p> <ul style="list-style-type: none"> Vijf onderzoeksprojecten gehonoreerd 	<p>PUBLICATIES</p> <ul style="list-style-type: none"> Rapport 'Climate Change and Ecology' Factsheet 'Klimaatverandering: feiten, trends en ontwikkelingen Waddengebied' Factsheet 'KNMI klimaatscenario's 2023 Waddengebied' Rapport Quality Status Report 'Climate Change' Rapport 'Fastening our Waddensea seatbelts' <p>OVERIGE</p> <ul style="list-style-type: none"> Keynote lezing Toogdag 'Klimaatverandering Waddengebied'
2025		
	<p>SYMPOSIA</p> <ul style="list-style-type: none"> Symposium 'Inzicht in complexe drukfactoren op de Waddenzee en handelingsperspectieven' Trilaterale wetenschapssymposium 	

Sinds 2021 werkt de Waddenacademie als kennisregisseur, de activiteiten tussen 2021 en 2024 vervullen vaak meerdere, niet strikt gescheiden regierollen.

2.4. Vitale ontwikkeling

Kennisagenda

- Kennisagenda 'Energietransitie Waddengebied'

Uitvoeringsprogramma

UP1: Beleidskader Natuur Waddenzee
UP8. Programma ED2050, 2e tranche 2021-2026
UP10. Programma Friese Waddenkust
UP11. Ontwikkeling Noord-Hollandse Waddenkust (Waddenbaai)
UP12. Mogelijkheden energietransitie Waddengebied
UP14. Programma versterking recreatie en toerisme langs de Waddenkust
UP15. Maritieme ontwikkeling havenplaatsen
UP24. Organisatie kennishouding en opstellen Kennisagenda

Toelichting

Het Waddengebied staat aan de vooravond van een aantal grote transities (zoals die op het gebied van energie, havens, landbouw en visserij) en veranderingen (zoals opwarming en zeespiegelstijging). Deze transities vragen niet óf maar hóe het unieke kustlandschap van het Werelderfgoed Waddenzee in de komende eeuw zal veranderen.

De kustgemeenten en eilandgemeenten omvatten overgangen tussen land en zee en vaak ook tussen zoet en zout water. Deze overgangen zijn vaak hard en gevormd door duinen, dijken en dammen, maar kunnen ook buitendijks (bijv. kwelders) of binnendijks (bijv. de Dubbele Dijk) liggen. Ontwikkelingen als zeespiegelstijging beïnvloeden niet alleen het landschap buitendijks (bijv. de hoogte van de wadplaten) maar ook het landschap binnendijks (bijv. verzilting van landbouwgebieden). In combinatie met de genoemde transities op komst zal dit leiden tot verschillende ruimtelijke- en maatschappelijke opgaven langs de Waddenkust, waarbij boeren, ondernemers, havens, terreinbeheerders en lokale overheden steeds vaker en dringender gevraagd zullen worden om het landschap anders in te richten en te gebruiken.

De Waddenacademie vindt het van belang dat wetenschappelijke kennis en inzichten zo goed mogelijk worden meegenomen bij besluitvorming over de duurzame inrichting van de Waddenkust, rekening houdend met zowel de economische, ecologische als de cultuurhistorische waarden van dit gebied. Door symposia, workshops, rapporten en populairwetenschappelijke boeken kijkt zij hierbij naar het continuüm van het verleden (bijv. landschapsbiografie), via het heden (bijv. overzicht huidige adaptatieprojecten langs de Waddenkust) naar de toekomst (bijv. het symposium 'Dynamische Waddendelta).

Activiteiten 2024

- In januari 2024 publiceerde de Waddenacademie op verzoek van het Ministerie van EZK een review van het rapport "PAWOZ Eemshaven Notitie Routeontwikkeling Deel 2". De review benadrukte de noodzaak om innovatie te stimuleren, duidelijkheid te scheppen over technische vereisten en de effecten van verschillende aanlegtechnieken op de Waddenzee zorgvuldig te overwegen. <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2024-02/Advies-Waddenacademie-Notitie-Routeontwikkeling-deel-2-26-01-2024-PAWOZ.pdf>

- Eind 2024 organiseerde de Waddenacademie de workshop “Nieuwe Energie”. Het doel van de workshop was het bijeenbrengen van stakeholders en academici, om samen knelpunten en kennisleemten te identificeren die betrekking hebben tot de energietransitie in het Waddengebied. In de werksessies werd een aanzet gedaan tot invulling van deze kennisleemten.
- Ter voorbereiding van de workshop sprak de Waddenacademie in 2024 met een groot aantal energiestakeholders, om in kaart te brengen wat de kansen en uitdagingen zijn voor de energietransitie in het Waddengebied.
- Ook was de Waddenacademie aanwezig en speelde het een prominente rol bij symposia en workshops over energie in het Waddengebied, zoals tijdens de Wadden Sea Day 2024 in Wilhelmshaven, de Trilaterale Workshop over de “Impact van Energy Transmission Grids in the Wadden Sea” in Hamburg en de kennissessie over de elektrificatie van de veerdiensten, georganiseerd in Zwolle door het Ministerie van IenW.
- Rapport ‘Economische review Waddenhavens 2018-2022’. De review is een update van de economische review waddenzeehavens uit 2017.
<https://www.waddenacademie.nl/organisatie/publicatie-lijst/publicatie-detail/economische-review-waddenzeehavens-2018-2022/>

LANGJARIG DOSSIER

Vitale ontwikkeling

VRAAGARTICULATIE

KENNISONTWIKKELING

KENNISDELING

2021 – 2024

KENNISVRAGEN

- › Identificatie kennisvragen, zie 'kennisontwikkeling'

KENNISLEEMTEN

- › Identificeren kennisleemten, zie 'kennisdeling'
- › Identificeren kennisleemten kansen en uitdagingen energietransitie Waddengebied in 2024

SYMPOSIA

- › [Symposium](#) 'Op Terp Hoogte'
- › [Symposium](#) 'Dynamische Waddendelta'
- › [Themadag](#) 'Economie Kust & Zee'

OVERIGE

- › Workshop 'Nieuwe Energie'
- › [Deelname](#) Wadden Sea Day 2024
- › Deelname Trilaterale workshop 'Impact Energy Transmission Grids in the Wadden Sea'
- › Deelname kennissessie elektrificatie Waddenveren

PUBLICATIES

- › [Adviesdocument](#) gaswinning Ternaard
- › [Review](#) 'PAWOZ – Eemshaven. Notitie Routeontwikkeling Deel 1'
- › [Rapport](#) 'Adaptatieprojecten Waddenkust'
- › [Rapport](#) 'Toerisme op de Waddeneilanden'
- › [Quickscan](#) 'Interaction nature and tourism social media'
- › [Rapport](#) 'Economische review Waddenhavens 2018-2022'
- › [Memo](#) 'PAWOZ – Eemshaven. Notitie Routeontwikkeling Deel 2'

OVERIGE

- › Advies Stroomkabel Waddenzee
- › Review Innovatie doorkruising Waddengebied

2025

KENNISLEEMTEN

- › Voortbordurend op de workshop van eind december 2024 zal de Waddenacademie geïdentificeerde kennisleemten proberen in te vullen.

KENNISAGENDA

- › Werken aan Kennisagenda 'Natuurwaarden en menselijk medegebruik Waddenzee'

OVERIGE

- › Ontwikkeling en toetsing scenario's van oplossingsrichtingen op cumulatie en juridische kaders i.h.k.v. BnW
- › De criteria voor de sociaal economische toetsing BnW zullen in samenspraak met de stakeholders worden opgesteld en gewogen
- › Sectorale bijeenkomst Duurzame ontwikkeling Waddenhavens

PUBLICATIES

- › Rapport 'Relatie troebelheid en primaire productie ED2050'
- › Rapport 'Relatie sedimentonttrekking en troebelheid ED2050'
- › Memo 'Waterweerbaarheid Waddenkust'
- › Rapport 'BnW/Sociaaleconomische effecten analyse'

Sinds 2021 werkt de Waddenacademie als kennisregisseur, de activiteiten tussen 2021 en 2024 vervullen vaak meerdere, niet strikt gescheiden regierollen.

2.5. Zoetwaterhuishouding

Kennisagenda

- Kennisagenda 'Toekomstige zoetwaterhuishouding Waddengebied'

Uitvoeringsprogramma

Link met:

UP19. Ontwikkeling zoetwaterstrategie landbouw
UP7. Onderzoek ecologische effecten klimaatverandering,
UP24. Organisatie kennishouding en opstellen Kennisagenda

Toelichting

De vraag naar en de beschikbaarheid van zoet water is een regionaal, nationaal en mondiaal probleem aan het worden waarbij klimaatverandering een steeds grotere rol gaat spelen en extremen steeds belangrijker worden. Hierbij kan worden verwezen naar de nieuwe Klimaatscenario's van het KNMI uit 2023. Ook de sociaaleconomische ontwikkelingen leiden er toe dat de watervraag ook in het Waddengebied sterk kan toenemen. Zo is al duidelijk dat de voorgenomen grootschalige productie van waterstof in het noorden van het land een extra grote vraag naar zoet water zal opleveren. Lange tijd was bovendien onvoldoende duidelijk dat de Waddenzee eigenlijk een belangrijke "gebruiker" is van zoet water: de Waddenzee is feitelijk geen zee maar een estuariën systeem dat het beste gedijt bij de aanvoer van voldoende zoet water en de menging met zeewater.

De Waddenacademie ontwikkelt een Kennisagenda 'Toekomstige zoetwaterhuishouding Waddengebied'. Hierbij worden op basis van een aantal toekomstscenario's, zoals combinaties van ontwikkelingen in het klimaat (KNMI2023) en de socio-economische ontwikkelingen in het Waddengebied, de waterbalans in het gebied doorgerekend wat betreft aanbod, vraag en verdeling van zoetwater. Deze doorrekening vormt de basis voor de identificatie van de belangrijkste kennisvragen en kennisleemten.

Activiteiten 2024

- Publicatie rapport 'Waterbeschikbaarheid Noord-Nederland. Analyse voor de periode 2010 – 2022' <https://www.waddenacademie.nl/organisatie/publicatie-lijst/publicatie-detail/waterbeschikbaarheid-noord-nederland-analyse-voor-de-periode-2010-2022/>
- Overleg Deltaprogramma Zoet Water over verdere samenwerking. Belangrijke vraag in dit kader is de vraag hoeveel zoet water de Waddenzee nodig heeft om op een goede ecologische wijze te kunnen functioneren zodat de rol van de Waddenzee mogelijk in de toekomst in de verdringingsreeks kan worden opgenomen.
- Publicatie factsheet "Klimaatverandering in het Waddengebied - KNMI Klimaatscenario's 2023 en de betekenis voor het Waddengebied". <https://www.waddenacademie.nl/organisatie/publicatie-lijst/publicatie-detail/klimaatverandering-in-het-waddengebiedknmi-klimaatscenarios-2023-en-de-betekenis-voor-het-waddengebied/>
- Presentaties van resultaten op diverse symposia en bijeenkomsten (bijvoorbeeld in IKW kader en een workshop over zoetwaterbeschikbaarheid in Winsum organisatie door bureau Wing).

LANGJARIG DOSSIER

Zoetwaterhuishouding Waddengebied

2021 – 2024

<p>KENNISVRAGEN</p> <ul style="list-style-type: none"> › Identificatie kennisvragen, zie 'kennisontwikkeling' <p>KENNISLEEMTEN</p> <ul style="list-style-type: none"> › Identificeren kennisleemten, zie 'kennisdeling' 	<p>SYMPOSIA</p> <ul style="list-style-type: none"> › Symposium 'De toekomstige zoetwatervoorziening in het Waddengebied: naar een duurzaam perspectief voor de landbouw' › Symposium 'Zoet water in het Waddengebied' 	<p>PUBLICATIES</p> <ul style="list-style-type: none"> › Rapport 'The Future of Sustainable Agriculture in a Saline Environment' › Rapport 'Zoetwatervoorziening in het Waddengebied. Tussen zoet en zout' › Factsheet 'Kwaliteit van het oppervlaktewater in het Waddengebied, 2022' › Rapport 'Waterbeschikbaarheid Noord-Nederland. Analyse voor de periode 2010 – 2022' › Factsheet 'Klimaatverandering in het Waddengebied – KNMI Klimaatscenario's 2023 en de betekenis voor het Waddengebied' <p>OVERIGE</p> <ul style="list-style-type: none"> › Presentaties van resultaten op diverse symposia en bijeenkomsten › Interview nu.nl › Interview in H2O › Overleg Deltaprogramma Zoet Water over verdere samenwerking
---	--	--

2025

<p>KENNISAGENDA</p> <ul style="list-style-type: none"> › Oplevering rapport Kennisagenda 'Toekomstige zoetwaterhuishouding Waddengebied' 	<p>PUBLICATIES</p> <ul style="list-style-type: none"> › Rapport over zoetwaterbehoefte Waddenzee om als estuarien systeem te kunnen blijven functioneren <p>OVERIGE</p> <ul style="list-style-type: none"> › Overleg. Nadere afstemming met partijen in het Waddengebied over de watervraag en water beschikbaarheid in het Waddengebied 	
--	--	--

Sinds 2021 werkt de Waddenacademie als kennisregisseur, de activiteiten tussen 2021 en 2024 vervullen vaak meerdere, niet strikt gescheiden regierollen.

2.6. Sedimenthuishouding

Kennisagenda

- Kennisagenda 'Sedimenthuishouding Waddenzee'

Uitvoeringsprogramma

Link met:

UP 23. Ecosysteemgericht baggeren

UP24. Organisatie kennishouding en opstellen Kennisagenda

Toelichting

Het thema sedimentdynamiek speelt een grote rol in tal van maatschappelijke en actuele dossiers in het Waddengebied en de opgebouwde kennis wordt dan ook gebruikt in veel lopende projecten en ontwikkelingen zoals het project PAWOZ voor de aanlanding van windenergie met kabels en leidingen, de bereikbaarheidsstudies voor havens en eilanden (bijvoorbeeld VBA2030, de vaargeul naar Ameland), de winning van aardgas en zout onder de Waddenzee, de abiotische randvoorwaarden voor het nieuwe Beleidskader natuur Waddenzee, de mogelijke winning en onttrekking van grondstoffen zoals slib en de veiligheid van de Waddenkust in relatie tot zeespiegelstijging.

De Waddenacademie is in 2023 begonnen met het identificeren van kennisleemtes die relevant geacht worden voor een (betere) besluitvorming over het omgaan met sediment in de Waddenzee en de Waddenkust. Doel is het komen tot een Kennisagenda "Sedimenthuishouding Waddenzee" die in eerste instantie zal gaan op de specifieke vragen die samenhangen met de baggeractiviteiten in havens en vaargeulen. Vervolgens komen de kennisvragen aan de orde die betrekking hebben op de meer generieke aspecten van de sedimenthuishouding

Activiteiten 2024

- Workshop met experts, reflectie op concept rapport; maart 2024
- Oplevering Rapport '[Ecosysteemgericht baggeren Literatuuronderzoek t.b.v. beantwoording kennisvragen. Rapport fase 2](#)' (inventarisatie van bestaande kennis, met inbegrip van trajecten rond lopend en beoogd onderzoek en monitoring over deze kennisvragen): Fase 2 is uitgevoerd in nauwe samenwerking met Arcadis en heeft geresulteerd in een rapport waarin een groot aantal kennisvragen reeds geheel of gedeeltelijk zijn beantwoord.
- Presentatie van rapport voor Raad van Advies Waddenzeehavens (juli 2024)
- Op verzoek van de stuurgroep van UP23 (met vertegenwoordigers van Rijkswaterstaat, Coalitie Wadden Natuurlijk en de Waddenzeehavens) is een tussenstap ingelast (Fase 3A). Deze tussenstap betreft het op korte termijn identificeren van snelle oplossingsrichtingen (zogenaamde "quick wins") voor het reduceren van baggeractiviteiten en/of de ecologisch schadelijke effecten van deze activiteiten in havens en vaargeulen in het Waddengebied. Deze tussenstap is december 2024 opgeleverd.

LANGJARIG DOSSIER

Sedimenthuishouding Waddengebied

2021 – 2024

KENNISVRAGEN

- › Identificatie kennisvragen, zie 'kennisontwikkeling'
- › Identificatie kennisvragen 'baggeren en verspreiden van sediment in de Waddenzee' in 2023

KENNISLEEMTEN

- › Identificeren kennisleemten, zie 'kennisdeling'
- › Start identificeren kennisleemten 'baggeren en verspreiden van sediment in de Waddenzee', 2023

KENNISAGENDA

- › In 2023 start uitwerken kennisagenda 'Sedimenthuishouding Waddenzee'

OVERIGE

- › Workshop met experts, reflectie op concept rapport
- › Fase 3A. Het op korte termijn identificeren van snelle oplossingsrichtingen voor het reduceren van baggeractiviteiten en/of de ecologisch schadelijke effecten van deze activiteiten in havens en vaargeulen in het Waddengebied

PUBLICATIES

- › [Rapport 'Where mud matters'](#)
- › [Rapport 'Ecosysteemgericht baggeren – Fase 1: Kennisvragen baggeren en verspreiden van sediment in de Waddenzee'](#)
- › [Rapport 'Ecosysteemgericht baggeren – Fase 2: Literatuuronderzoek t.b.v. beantwoording kennisvragen'](#)

OVERIGE

- › Presentatie fase 1 aan Raad van Advies Waddenzeehavens
- › Presentatie van rapport voor Raad van Advies Waddenzeehavens

2025

KENNISLEEMTEN

- › Verdere inventarisatie recente kennisleemtes met betrekking tot het baggeren, verspreiden en aan land brengen van sediment

KENNISAGENDA

- › Kennisagenda Sedimenthuishouding Waddenzee oplevering

OVERIGE

- › Fase 3B, Selectie van 10 oplossingsrichtingen die kunnen leiden tot bruikbare pilots

PUBLICATIES

- › Rapport 'Kennisagenda Sedimenthuishouding Waddenzee' aan BOW

OVERIGE

- › Fase 3B, 'Baggerdag': bespreking 10 oplossingsrichtingen en selectie kansrijke voorstellen

Sinds 2021 werkt de Waddenacademie als kennisregisseur, de activiteiten tussen 2021 en 2024 vervullen vaak meerdere, niet strikt gescheiden regierollen.

3. Hoogtepunten

Met deze tien hoogtepunten belichten we de belangrijkste mijlpalen, evenementen, activiteiten en projecten van 2024. Deze kwamen vaak tot stand dankzij intensieve samenwerking tussen diverse partijen.

3.1. Publicatie rapport zoetwaterbeschikbaarheid Waddengebied

Klimaatverandering, zeespiegelstijging en sociaaleconomische ontwikkelingen beïnvloeden de beschikbaarheid, het verbruik en de verdeling van zoet water in het Waddengebied. De recente droge jaren maken duidelijk dat watervoorraden onder steeds grotere druk komen te staan. Veranderingen in waterbeschikbaarheid kunnen ingrijpende gevolgen hebben voor verschillende sectoren, zoals landbouw en industrie, zowel op het vaste land als op de eilanden. Daarnaast heeft dit impact op de natuurwaarden van de Waddenzee. Om deze uitdagingen aan te pakken, werkt de Waddenacademie aan een Kennisagenda Zoetwaterhuishouding Waddengebied.

Op 13 mei 2024 publiceerde de Waddenacademie het rapport *Waterbeschikbaarheid Noord-Nederland; Analyse voor de periode 2010-2022*, geschreven door Arjen Kok en Ruud Vollenbroek van WLN Water-onderzoek-advies. Dit rapport werd toegelicht tijdens het symposium *Van Dijkversterking naar Klimaatadaptieve Waddenkust* in Holwerd. Het beschrijft de ontwikkelingen in het aanbod, de vraag en de verdeling van zoet water in het Waddengebied (inclusief de eilanden) in de periode 2010-2022 en vormt een eerste stap richting de kennisagenda. Met deze kennisagenda wil de Waddenacademie, in samenwerking met partijen zoals het Investeringskader Wadden, de waterschappen en het Deltaprogramma Zoetwater, bijdragen aan een duurzame toekomst voor het Waddengebied en de Waddenzee. Een belangrijke vraag daarbij is hoeveel zoet water de Waddenzee nodig heeft om ecologisch goed te kunnen functioneren en of de rol van de Waddenzee in de toekomst in de verdringingsreeks waterschaarste kan worden opgenomen.

Zie voor meer informatie:

- <https://www.waddenacademie.nl/nieuws/nieuwsbericht/rapport-over-zoetwaterbeschikbaarheid-waddengebied-verschonen/>

Dossier: Zoetwaterhuishouding

3.2. Publicatie rapport 'Ecosysteemgericht baggeren in de Waddenzee' fase 2

Baggeren en de effecten ervan zijn al langer een belangrijk onderzoeksthema in het Waddengebied. In de *Agenda voor het Waddengebied 2050* en het *Uitvoeringsprogramma 2021-2026 (UP)* is dan ook een specifiek doel opgenomen met betrekking tot ecosysteemgericht baggeren: UP23. Dit is gericht op een slimmere aanpak, waarbij minder (of zelfs niet) wordt gebaggerd en de gevolgen van baggeren en het verspreiden van baggerspecie wordt beperkt, zonder dat dit ten koste gaat van de bereikbaarheid van de havens en eilanden. Om bij te dragen aan een beter onderbouwde besluitvorming over sedimentbeheer in de Waddenzee en de Waddenkust, werkt de

Waddenacademie aan de Kennisagenda 'Toekomstbestendige sedimenthuishouding Waddenzee'. Hierin worden kennisleemten beschreven die van belang zijn voor betere besluitvorming.

In 2024 werd Fase 2 van het project 'Ecosysteemgericht baggeren Waddenzee' uitgevoerd in nauwe samenwerking met Arcadis. Dit resulteerde in een rapport waarin al een groot aantal kennisvragen geheel of gedeeltelijk is beantwoord. Deze vragen bestrijken een breed scala aan onderwerpen, variërend van baggertechnieken, bevaarbaarheid en sedimentdynamiek tot sediment- en waterkwaliteit en ecologische gevolgen. Dit rapport is een vervolg op fase 1 uit 2023 waarin de kennisvragen zijn geïnventariseerd.

Voordat Fase 3 – het identificeren van kennisleemten – van start gaat, is op verzoek van de stuurgroep van UP23 (bestaande uit vertegenwoordigers van Rijkswaterstaat, de Coalitie Wadden Natuurlijk en de Waddenzeehavens) een extra tussenstap ingelast: Fase 3A. Deze fase werd afgerond in december 2024 en richtte zich op het snel identificeren van praktische oplossingsrichtingen (*quick wins*) om baggeractiviteiten en/of de ecologische impact ervan in havens en vaargeulen te verminderen. In 2025 werken we verder aan het in kaart brengen van kennisleemten.

Zie voor meer informatie:

- <https://www.waddenacademie.nl/organisatie/publicatie-lijst/publicatie-detail/ecosysteemgericht-baggeren/>

Dossier: Sedimenthuishouding

3.3. Economische review van de Waddenzeehavens

De Waddenzeehavens nemen een unieke positie in binnen het Nederlandse havennetwerk vanwege hun ligging aan de Waddenzee. Dit Natura 2000-gebied kent bijzondere ecologische eigenschappen, zoals een hoge biodiversiteit, en is gevoelig voor klimaatverandering. Tegelijkertijd hebben de Waddenzeehavens een zekere impact op de Waddenzee. Terwijl Natura 2000 herstelopgaven met zich meebrengt, kunnen de havens de natuurdoelstellingen beïnvloeden. Op verzoek van de Raad voor de Waddenzeehavens heeft de Waddenacademie een economische review laten opstellen door het Erasmus Centre for Urban, Port and Transport Economics. Dit betreft een update van de eerder verschenen economische review uit 2017.

In oktober 2024 publiceerden we de QuickScan 'Economische review Waddenzeehavens 2018-2022'. Dit rapport geeft inzicht in de ontwikkeling van de directe werkgelegenheid en de directe toegevoegde waarde van de Waddenzeehavens. Onder deze havens vallen Den Helder, Den Oever, Harlingen, Lauwersoog en de havens van Groningen Seaports (Eemshaven en Delfzijl). Voor de economische waardebeoordeling van de Waddenzeehavens gebruikten we de Havenmonitor. Daarnaast is gekeken naar de voorspellingen over ontwikkeling van de Waddenzeehavens richting 2030, die staan beschreven in de *Review economisch perspectief Waddenzeehavens* uit 2017.

Naast de publicatie van de QuickScan Waddenzeehavens, organiseerde de Waddenacademie op 19 november 2024 een bijeenkomst met de Waddenzeehavens voor het Beleidskader natuur Waddenzee (BnW). Tijdens deze bijeenkomst vroegen we de havensector om input voor de Sociaaleconomische Effectenanalyse, een essentieel onderdeel van het BNW.

Zie voor meer informatie:

- [Waddenacademie brengt review economisch perspectief Waddenzeehavens in 2030 uit - Waddenacademie](#)
- <https://havenmonitor.nl/>

Dossier: Vitale ontwikkeling / Natuurbehoud- en herstel

3.4. Trilateral Quality Status Report on 'Climate Change'

Het klimaat in Nederland verandert, en het Waddengebied vormt hierop geen uitzondering. De gevolgen van deze veranderingen zullen merkbaar zijn in verschillende sectoren van de samenleving en beïnvloeden tal van activiteiten in het gebied. In het trilaterale Waddengebied wordt al meerdere jaren samengewerkt door Nederland, Denemarken en Duitsland op het thema klimaatverandering. In 2017 maakten we een overzicht van de impact van klimaatverandering op het Waddengebied. Dit beschreven we in drie thematische rapporten: de *Quality Status Reports (Geomorfologie en klimaat, Klimaatverandering en Klimaatecosystemen)*. De toenemende frequentie van weerextremen, zoals hittegolven en stortbuien, en versnelde zeespiegelstijging, zoals weergegeven in recente scenario's (IPCC, KNMI2023), onderstrepen de urgentie om de ongewenste effecten van klimaatverandering in het Waddengebied aan te pakken.

Om hieraan bij te dragen, maakte de Waddenacademie in 2024 een breed overzicht van de status en trends op het gebied van klimaatfactoren, ecologische effecten, ecosysteemeffecten en ecosysteemdiensten in het Waddengebied. We deden dit samen met andere auteurs van Nederlandse, Duitse en Deense kennisinstellingen en op uitnodiging van het Common Wadden Sea Secretariat (CWSS). Dit *Quality Status Report "Climate Change"* biedt niet alleen een actueel kennisoverzicht, maar bevat ook aanbevelingen voor monitoring, wetenschappelijk onderzoek, beheer- en beleidsmaatregelen. De publicatie van dit rapport in februari 2024 kreeg veel aandacht in de Nederlandse en Duitse media en leidde zelfs tot Kamervragen.

Daarnaast bracht de Waddenacademie in 2024 een [factsheet](#) uit over de betekenis van de nieuwe KNMI'23-klimaatscenario's voor het Waddengebied. We bespreken onder andere de toename van extreem natte en droge periodes. Tijdens de [Toogdag op 1 juli 2024](#) verzorgde de Waddenacademie een keynotelezing over de meest recente inzichten in de effecten van klimaatverandering op het Waddengebied. Daarbij bespraken we onder meer de verschillen in zoetwaterhuishouding tussen natte en droge jaren.

Zie voor meer informatie:

- <https://qsr.waddensea-worldheritage.org/reports/climate-change>
- <https://www.waddenacademie.nl/organisatie/publicatie-lijst/publicatie-detail/klimaatverandering-in-het-waddengebiedknmi-klimaatscenario's-2023-en-de-betekenis-voor-het-waddengebied/>

Dossier: Effecten klimaatverandering

3.5. Trilateral Swimway Conference 2024

Het ecosysteem van de internationale Waddenzee biedt onder andere voedsel, habitat en paaiplekken voor meer dan honderd mariene en anadrome vissoorten. Helaas zijn veel vispopulaties hier de afgelopen decennia achteruitgegaan. Swimway Waddenzee is een overkoepelende aanpak die diverse initiatieven bundelt om de trilaterale visdoelstellingen te realiseren. Deze doelstellingen, zoals vastgelegd in het Waddenzeeplan, zijn erop gericht om gezonde vispopulaties in de Waddenzee te behouden of te verbeteren. Ondanks dat er belangrijke stappen zijn gezet, blijft het een uitdaging om deze trilaterale visdoelen daadwerkelijk te implementeren.

Om dit aan de orde te stellen, vond van 17 tot 19 april 2024 in Groningen de tweede Swimway-conferentie plaats, mede georganiseerd door de Waddenacademie. Deze conferentie stond in nauwe samenhang met de rivierenconferentie Free Flow 2024. Centrale thema's waren de vertaalslag van bestaande wetenschappelijke kennis naar concrete beheermaatregelen die tot meetbare verbeteringen voor vispopulaties leiden. Daarnaast werd besproken welke kennis nog ontbreekt en hoe dit het beheer van gezonde vispopulaties belemmert.

Zie voor meer informatie:

- <https://www.waddenacademie.nl/organisatie/symposia/swimway-conference-2024/>

Dossier: Natuurbehoud- en herstel

3.6. 'De Europees- en Internationaalrechtelijke status van de Waddenzee'

De Waddenzee is niet alleen een Natura 2000-gebied en Werelderfgoed, maar heeft ook een beschermde status onder verschillende andere internationale verdragen en EU-richtlijnen. Rijkswaterstaat heeft, in nauwe afstemming en samenwerking met de ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en Infrastructuur en Waterstaat, de Waddenacademie gevraagd een overzicht te maken van de inhoud en concrete consequenties van deze internationale en Europese beschermingsregimes voor de Waddenzee.

Een team van negen juridische experts voerde deze analyse uit onder leiding van de Waddenacademie. De resultaten verschenen in een academisch boek *De Europees- en Internationaalrechtelijke status van de Waddenzee*, uitgegeven door [Boom Juridische Uitgevers](#). Het biedt een overzicht van de internationale verdragen en EU-richtlijnen op het gebied van natuur- en waterbescherming die gelden voor de Nederlandse Waddenzee en de Eems-Dollard, en de daaruit voortvloeiende doelen, verplichtingen en verboden. In 2024 werd het boek gratis online toegankelijk.

Begin 2024 stelde de Waddenacademie, in samenwerking met de auteurs van het boek, een reflectie op met de belangrijkste rode draden en conclusies van het onderzoek en concrete beleidsaanbevelingen. Deze reflectie presenteerden we tijdens een workshop voor vertegenwoordigers van Rijkswaterstaat Noord-Nederland en de betrokken ministeries. Daarnaast deelden we de inzichten in een online trilaterale bijeenkomst met beheerders van de Nederlandse, Duitse en Deense delen van de Waddenzee. Om de internationale relevantie van de analyse verder

te vergroten, schreven we het [samenvattende hoofdstuk in het Engels](#) en werk ook de [reflectie in het Engels](#) vertaald en [gepubliceerd](#).

Zie voor meer informatie:

- <https://www.waddenacademie.nl/themas/natuur-en-recht/de-europees-en-internationaalrechtelijke-status-van-de-waddenzee/#c11664>

Dossier: Natuurbehoud- en herstel

3.7. Rapport ‘Staat van de natuur van de Waddenzee’ fase 1

Het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) werkt, in samenwerking met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), aan het Beleidskader natuur Waddenzee (BNW). Dit kader moet inzicht bieden in de (cumulatieve) impact van menselijk gebruik op de natuur van de Waddenzee en deze impact waar mogelijk verminderen. Als onderdeel van dit beleidskader ontwikkelt de Waddenacademie, in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en op verzoek van beide ministeries, een overzicht van de toestand en trends van de natuur in de Waddenzee. Naast dit overzicht ontwikkelen we ook andere bouwstenen, zoals een analyse van drukfactoren (door Wageningen Marine Research) en een sociaaleconomische effectenanalyse (door de Waddenacademie). Samen vormen deze de wetenschappelijke onderbouwingen voor een integraal beleidskader. De oplevering van het concept-Beleidskader natuur Waddenzee staat gepland voor het derde kwartaal van 2025.

In 2024 werkten de Waddenacademie en het CBS aan het overzicht, wat resulteerde in de rapportage ‘*Staat van de natuur van de Waddenzee-fase 1.*’ In deze eerste fase ligt de nadruk op de conceptuele en technische ontwikkeling. Daarvoor werd de methodiek voor het beoordelen van trends en status uitgewerkt voor enkele geselecteerde indicatoren: fytoplankton, vogels, schelpdieren en watertemperatuur. Op basis van beschikbare databronnen analyseerden we per indicator de langjarige ontwikkelingen. Dit gebeurde volgens internationale statistische standaarden op het gebied van natuur en milieu, zoals het VN-systeem voor ecosysteembrekeningen en de Living Planet Index. Voor elke deelindicator stelden we trends vast (toename of afname) en we toetsten de status aan referentiewaarden. Deze referentiewaarden zijn grotendeels afkomstig uit bestaande richtlijnen, zoals de Kaderrichtlijn Water en de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000. Daarnaast verkenden we in deze eerste fase de beschikbare methodes om de data te bundelen. Het rapport sluit af met aanbevelingen voor de vervolgstappen. In Fase 2 zullen we de set indicatoren verder uitbreiden met aanvullende parameters en nieuwe data. De publicatie van de eindrapportage van Fase 2 wordt begin 2025 verwacht.

Zie voor meer informatie:

- <https://www.waddenacademie.nl/nieuws/nieuwsbericht/publicatie-rapport-staat-van-de-natuur-van-de-waddenzee-fase-1/>

Dossier: Natuurbehoud- en herstel

3.8. Honorering vijf projecten voor onderzoek naar de Waddenzee

Nederland, Duitsland en Denemarken werken steeds intensiever samen aan onderzoek in het Waddengebied, mede dankzij de Waddenacademie. Deze trilaterale samenwerking leidde in 2023 tot de start van een Nederlands-Duits onderzoeksprogramma: *'Inzicht in complexe drukfactoren op de Waddenzee en handelingsperspectief'*. Dit programma richt zich op het versterken van kennis ter bescherming en behoud van de 'Outstanding Universal Value' en de integriteit van de Waddenzee als natuurlijk Werelderfgoed.

Duitsland (Bundesministerium für Bildung und Forschung, BMBF) en Nederland (Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek, NWO, en het Waddenfonds) investeren gezamenlijk €15 miljoen in dit onderzoeksprogramma. In 2024 werd bekend naar welke projecten deze financiering gaat. Het gaat om vijf deelprojecten die de relatie bestuderen tussen sediment, ecologie, menselijk medegebruik, veiligheid tegen overstromingen en effectief beheer en bescherming van de Waddenzee.

Het overkoepelende doel is om meer inzicht te krijgen in de impact van drukfactoren als gevolg van menselijk handelen. Dit onderzoek moet niet alleen bijdragen aan concrete handelingsperspectieven, maar ook inzicht geven in de socio-economische gevolgen voor lokale gemeenschappen. Daarnaast is het programma een investering in een nieuwe generatie Waddenexperts en vormt het een brug tussen landen, disciplines, onderzoeksinstituten en belanghebbenden.

Zie voor meer informatie:

- <https://www.waddenacademie.nl/nieuws/nieuwsarchief-bericht/vijf-aanvragen-gehonoreerd-voor-onderzoek-naar-de-waddenzee/>

Dossier: Natuurbehoud- en herstel, Ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid, Effecten klimaatverandering

3.9. Wadden Sea World Heritage Summer School

Van 20 tot 30 augustus 2024 kwamen 18 bachelor-, master- en PhD-studenten bijeen voor de tiendaagse Wadden Sea World Heritage Summer School. Deze Summer School richtte zich op het Werelderfgoed Waddenzee en belichtte complexe vraagstukken rondom ecologie, natuurbehoud, duurzame ontwikkeling en beheer van dit unieke gebied.

De Summer School was een gezamenlijk initiatief van het Alfred Wegener Instituut, de Hogeschool FH Westküste, het Common Wadden Sea Secretariat, de Lower Saxon Wadden Sea National Park Authority, het Deense Nationaal Park Waddenzee en de Waddenacademie. Het programma werd ondersteund door the Trilateral Programming Committee on Wadden Sea Research en de Partnership Hub van de Trilaterale Waddenzeesamenwerking.

Vanuit de Waddenacademie verzorgden Katja Philippart en Pieter van Beukering verschillende lezingen. Daarnaast was de Waddenacademie in 2024 betrokken bij twee andere nationale

zomerscholen waarin studenten kennismaakten met diverse aspecten van het Waddengebied: Waddenlab en Sustainable Landscapes – The Wadden Experience..

Zie voor meer informatie:

- <https://www.waddenacademie.nl/organisatie/wadden-young/zomerscholen-2024>

3.10. Externe evaluatie Waddenacademie erg positief

In 2024 evalueerde een externe commissie het werk van de Waddenacademie, conform het evaluatieprotocol van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW). De commissie beoordeelt de kwaliteit, relevantie en levensvatbaarheid van de Waddenacademie als zeer positief en erkent haar nieuwe rol als kennisregisseur. Ze omschrijft de Waddenacademie als *'kennisbaken in een complexe context'*.

Tegelijkertijd wijst de commissie op een belangrijke uitdaging: het gebrek aan zekerheid over de financiering na 2026. Zij stelt: *"Als de Waddenacademie, als betrouwbare partner en regisseur van hoogwaardige, integrale kennis, verdwijnt, raakt het kennislandschap weer versnipperd."* Om dit te voorkomen, concludeert de commissie dat het voortbestaan van de Waddenacademie structureel geborgd moet worden en doet zij een aantal aanbevelingen aan het Bestuurlijk Overleg Wadden en de Waddenacademie zelf.

De Waddenacademie gaf in 2024 al deels invulling aan een aantal aanbevelingen van de evaluatiecommissie. Zo werkten we onder andere aan een duidelijke communicatie over onze rol en versterking van de trilaterale samenwerking, bijvoorbeeld door deelnamen aan de organisatie en uitvoering van een trilaterale zomerschool en een workshop over juridische kaders van natuurbescherming van de Waddenzee. In 2025 zal de Waddenacademie deze aanbevelingen verder prioriteren en vertalen naar concrete acties, rekening houdend met de beschikbare capaciteit en middelen.

Zie voor meer informatie:

- [Waddenacademie beoordeeld als "kennisbaken in een complexe context" - Waddenacademie](#)

4. Verslag Raad van Toezicht Waddenacademie

Vastgesteld door de Raad van Toezicht op 27 maart 2025.

4.1. Taken, rollen en verantwoordelijkheden

De Raad van Toezicht (RvT) is werkgever en belast met het toezicht op het door het bestuur gevoerde beleid en de algemene gang van zaken binnen de instelling. De Raad van Toezicht ziet er op toe dat het bestuur de onderscheiden taken van de Waddenacademie effectief en (financieel) doelmatig uitvoert. De Raad van Toezicht fungeert tevens als klankbord voor het bestuur. Bij de invulling van zijn taak richt de Raad van Toezicht zich op de doelen van de stichting. De leden van de Raad van Toezicht verbinden zich met de doelstelling van de stichting.

4.2. Samenstelling

De leden van de Raad van Toezicht beschikken over uiteenlopende achtergronden en kennisgebieden. De Raad van Toezicht bestaat uit minimaal vijf leden die worden benoemd voor een periode van vijf jaar. Voor de benoemingen geldt dat de procedures gevolgd worden zoals deze zijn vastgelegd in de statuten en het reglement van de Raad van Toezicht. De leden van de Raad van Toezicht beschikken over uiteenlopende achtergronden en kennisgebieden.

In 2024 bestond de Raad van Toezicht uit de volgende leden:

- drs. E.H.T.M. (Ed) Nijpels, voorzitter
- drs. H.M. (Hermineke) van Bockxmeer, vicevoorzitter
- J.T.B. (Jaap) Bos
- prof. dr. J.J. (Jos) Engelen
- prof. dr. P. (Pavel) Kabat
- drs.ing. H.J. (Hendrikus) Venema
- prof.dr. C. (Cisca) Wijmenga

4.3. Vergaderingen

In 2024 heeft de Raad van Toezicht vergaderd op 9 april, 27 september en 29 november (online). Tijdens deze vergaderingen zijn onder meer het inhoudelijk jaarverslag en de jaarrekening van 2023 vastgesteld, en is het werkprogramma (inclusief een begroting) voor 2025 geaccordeerd.

De werkzaamheden van de Raad van Toezicht hebben zich in 2024 verder gericht op de rol van de Waddenacademie als kennisregisseur, de uitkomsten van de externe evaluatiecommissie, personele zaken en continuïteit van de Waddenacademie. Deze onderwerpen wordt hieronder verder toegelicht.

4.4. Uitgelichte onderwerpen

Evaluaties Waddenacademie

In maart 2024 verscheen de rapportage van ABD Topconsult, waarin staat dat 'het onderhouden, verdiepen en verbreden van de kennisbasis belangrijk is, waarbij de kennisontwikkeling aan Rijkskant goed moet aansluiten op het werk van de Waddenacademie en vice versa'. ABD Topconsult

adviseert daarom om de financiering van de Waddenacademie structureel te borgen met overheidsmiddelen.

Daarnaast beoordeelde een externe commissie de kwaliteit, relevantie en levensvatbaarheid van de Waddenacademie als zeer positief. De commissie erkende onze rol als 'kennisbaken in een complexe context', maar uitte ook zorgen over de continuïteit vanwege de onzekerheid over de financiering na 2026.

De Raad van Toezicht heeft op 11 juni 2024 het evaluatierapport verheugd ontvangen. In 2024 zijn we begonnen met invulling te geven aan de aanbevelingen van de evaluatiecommissie en in 2025 zullen we deze aanbevelingen verder prioriteren i.v.m. de beschikbare capaciteit en middelen en zoveel mogelijk verder uitwerken in concrete acties

Commissievoorzitter Stientje van Veldhoven gaf op 11 juni het evaluatierapport aan Ed Nijpels, voorzitter van de Raad van Toezicht van de Waddenacademie, en Katja Philippart, directeur van de Waddenacademie.

Continuïteit Waddenacademie

In 2024 heeft de Raad van Toezicht de zorgen over de financiële onzekerheid van de Waddenacademie breder gedeeld en het Bestuurlijk Overleg Wadden per brief gevraagd om voorzieningen om de continuïteit en vitaliteit van de Waddenacademie te kunnen garanderen. Eind 2024 werd gelukkig financiering voor een overbruggingsjaar toegezegd door het Bestuurlijk Overleg Wadden.

Personeelsveranderingen

Er zijn geen veranderingen geweest in de samenstellingen van het bestuur, de Raad van Toezicht en de Wetenschappelijke Adviesraad geweest in 2024. Wel zijn er evaluatiegesprekken gevoerd met de bestuursleden en is er besloten tot het verlengen van de aanstellingen van een aantal bestuursleden.

5. Feiten en Figuren

In onderstaande bijlagen vind je aanvullende informatie over wat de Waddenacademie in 2024 nog meer heeft bereikt en waar we aan hebben bijgedragen. Zo krijg je o.a. inzicht in het bereik van de website, nieuwsbrief en social media activiteiten van de Waddenacademie, aan wat er in 2024 is georganiseerd en gepubliceerd en aan welke netwerken en commissies is deelgenomen.

5.1. Netwerken en commissies

In 2024 is onder andere deelgenomen aan de volgende netwerken en commissies:

1. Omgevingsberaad Waddengebied (OBW) inclusief verzorgen presentaties themamiddagen
2. Vooroverleg OBW
3. Opdrachtgeverscollectief Basismonitoring Wadden (BMW)
4. Kernteam BMW
5. Evaluatiecommissie "Programma Aansluiting Wind op Zee – Eemshaven" (EZK)
6. Evaluatiecommissie nieuwe N2000 beheerplannen (Waddenzee & Noordzeekustzone)
7. Organisatiecommissie trilaterale zomerschool
8. Trilaterale Programma Commissie
9. Gebruikerscommissie WadSED
10. Wetenschappelijke Adviesraad Werelderfgoedcentrum (WEC) Lauwersoog
11. Wetenschappelijk adviseur Vismigratierivier
12. Adviescommissie Vooronderzoek Bereikbaarheid Ameland (VBA)
13. Programmteam uitwerking Boschplaatvisie – PAGW
14. Gebruikerscommissie LTER LIFE (NWO project)
15. Raad van Advies Campus Fryslân
16. Trilaterale Partner Hub
17. Kenniscluster verzilting (provincie Fryslân)
18. Gebruikerscommissie Living Dikes (NWO project)
19. Wetenschappelijke begeleidingscommissie Waddenmozaiek (Waddenfonds project)

2023: 18 netwerken & commissies

5.2. Publicaties en externe financiering

De afgelopen periode zijn er, met medewerking van experts uit binnen- en buitenland, een aantal producten opgeleverd door de Waddenacademie of leden van de Waddenacademie hebben er aan bijgedragen, te weten: 7 rapporten, 1 factsheet, 2 quick scans, 1 memo, 1 jaarverslag, 1 boek en 1 bijdrage QSR.

De Waddenacademie kan meer activiteiten oppakken door bijdragen van externen. Dit gebeurt aanvullend op activiteiten van de Waddenacademie als kennisregisseur. In de bijlage is een overzicht te vinden van de projecten waaraan in 2024 door derden financieel is bijgedragen.

Het betreft de volgende producten die zijn gepubliceerd vanuit de Waddenacademie (met doorklik naar de website):

1. Op 8 januari 2024 verscheen het rapport 'Reflectie met beleidsaanbevelingen naar aanleiding van het rapport "De Europees-en internationaalrechtelijke status van de Waddenzee". Zie voor meer informatie: [Reflectie met beleidsaanbevelingen naar aanleiding van het rapport 'De Europees- en internationaalrechtelijke status van de Waddenzee'](#).
2. Begin 2024 kwam het Zelfevaluatierapport van de Waddenacademie uit ter voorbereiding op de externe evaluatie van de evaluatiecommissie. Zie voor meer informatie: [Zelfevaluatierapport – Waddenacademie](#)
3. In een memo is begin 2024 aandacht besteed aan de toetsing van activiteiten aan de uitzonderlijke universele waarde van de Waddenzee als Werelderfgoed. Zie voor meer informatie: [Toetsing van activiteiten aan de uitzonderlijke universele waarde \(Outstanding Universal Value\) van de Waddenzee als Werelderfgoed](#)
4. Tijdens de eerste helft van 2024 werd het Waddenacademie jaarverslag 2023 opgesteld en gedeeld. Zie voor meer informatie: [Jaarverslag Waddenacademie 2023](#)
5. In april 2024 verscheen het rapport van de tweede fase van ecosysteemgericht baggeren, een literatuuronderzoek ter beantwoording van de kennisvragen. Zie voor meer informatie: [Ecosysteemgericht baggeren. Fase 2: Literatuuronderzoek t.b.v. beantwoording kennisvragen](#)
6. Mei 2025 stond in het teken van de publicatie van het rapport 'Waterbeschikbaarheid Noord-Nederland'. Zie voor meer informatie: [Waterbeschikbaarheid Noord-Nederland: Analyse voor de periode 2010 - 2022.](#)
7. In Juli verscheen de factsheet 'Klimaatverandering in het Waddengebied'. Zie voor meer informatie: [Klimaatverandering in het Waddengebied. KNMI klimaatscenario's 2023 en de betekenis voor het Waddengebied](#)
8. De quickscan naar cumulatieve effecten in het trilaterale Waddengebied verscheen in september 2024. Zie voor meer informatie: [Cumulative effects in the Wadden Sea Region](#)
9. In oktober kwam de quickscan "Economische review Waddenzeehavens 2018-2022" uit. Zie voor meer informatie: [Economische review Waddenzeehavens 2018-2022](#)
10. Een samenvattend hoofdstuk van het boek 'De Europees- en Internationaalrechtelijke status van de Waddenzee' verscheen eind van het jaar in het Engels om met de andere twee Waddenzeelanden het gesprek aan te gaan over een betere uitvoering en handhaving van de Europese richtlijnen en internationale verdragen die de Waddenzee beogen te beschermen. Zie voor meer informatie: [The Status of the Wadden Sea under European and International Law](#)
11. Eind van het jaar verscheen het reflectiedocument met beleidsaanbevelingen als aanvulling op het boek 'De Europees- en Internationaalrechtelijke status van de Waddenzee'. Zie voor meer informatie: [Reflection document with policy recommendations further to the study The status of the Wadden Sea under European and international law](#)
12. Het jaar werd afgesloten met een rapport naar de staat van de natuur van de Waddenzee ten behoeve van het Beleidskader natuur Waddenzee. Zie voor meer informatie: [Staat van de natuur van de Waddenzee; Bouwsteen Beleidskader Natuur Waddenzee Fase 1. Methodologie](#)

Bijdragen aan rapporten die niet door ons gepubliceerd zijn:

13. Begin 2024 verscheen het Online Quality Status Report Wadden Sea – Climate change dat werd gepubliceerd door het Common Wadden Sea Secretariat. Zie voor meer informatie: [Wadden Sea Quality Status Report - Climate change \(new\)](#)

14. Het boek 'de Europees- en internationaalrechtelijke status van de Waddenzee' werd voor de zomer gepubliceerd bij uitgeverij Boom Juridisch, Zie voor meer informatie: [De Europees- en internationaalrechtelijke status van de Waddenzee](#)

In 2023: 7 publicaties, waarvan 4 extern gefinancierde projecten

5.3. Adviezen aan het Waddenfonds

In 2024 zijn er drie voorstellen voor het Waddenfonds getoetst. Hiervoor zijn per voorstel ongeveer drie experts uitgenodigd, die antwoorden gaven op de van te voren door de Waddenacademie en Waddenfonds samen opgestelde vragen. De Waddenacademie gaf, mede gebaseerd op de adviezen van de experts, een eindadvies aan het Waddenfonds (waarbij de volledige bijdragen van de experts als bijlagen waren toegevoegd).

1. Grip op bodemdaling
2. Wat gaat Om
3. Prosit

In 2023: 5 adviezen aan het Waddenfonds

5.4. Evenementen en kennisdeling

De afgelopen jaren is de Waddenacademie actief bezig geweest met het betrekken van de Waddengemeenschap en een breder publiek via evenementen, de publicaties van de Wadweten en de Waddencorrespondent en het leveren van een jaarlijkse bijdrage aan Oerol.

Evenementen

De volgende evenementen zijn georganiseerd:

1. Trilateral Swimway Conference 2024; Applying scientific evidence to manage human impacts on fish life cycles, April 2024
2. Trilateral workshop 'The status of the Wadden Sea under European and International Law', November 2024, online workshop
3. Workshop Waddenzeehavens in februari 2024
4. In het najaar 2024 zijn diverse workshops met stakeholders gehouden over het 'Afwegingskader Beleidskader natuur'

In 2023: 2 symposia & 1 themadag

WadWeten

Onder de noemer WadWeten publiceren de Waddenacademie en de Leeuwarder Courant met ingang van januari 2021 maandelijks een artikel over recent onderzoek op en rond de Wadden. Zie voor meer informatie: <https://www.waddenacademie.nl/wetenschap/wadweten>

In 2023: 12 publicaties WadWeten

De Waddencorrespondent

De Waddencorrespondent is een samenwerking van tijdschrift Noorderbreedte en de Waddenacademie. Journalist Sanne Meijer belicht actuele thema's in het Waddengebied tot en met maart 2024. Zie voor meer informatie:

<https://www.waddenacademie.nl/taken/informeren/waddencorrespondent>

In 2023: 11 publicaties Noorderbreedte

Oerol 2024

Oerol en de Waddenacademie werken al sinds 2012 samen om kunst en wetenschap met elkaar te verbinden. In 2024 maakte kunstenaar Sjoerd Willem Bosch de installatie Doorgronding. Samen met Heleen van Londen (portefeuillehouder Ruimtelijke Ordening, Cultuurhistorie en Landschap bij de Waddenacademie) onderzocht hij de belevingswaarde van archeologisch onderzoek in relatie tot sense of place, het gevoel van de plek. Op 14 juni gaven ze samen een lezing. Zie voor meer informatie:

<https://www.waddenacademie.nl/taken/informeren/oerol-2024>

In 2023: 1 Oerolproject

5.5. Website, nieuwsbrief en social media

De website van de Waddenacademie is het centrale punt van communicatie waar alle publicaties en symposia worden aangekondigd. Maandelijks ontvangen ruim 2100 abonnees de nieuwsbrief van de Waddenacademie met daarin de belangrijkste onderwerpen van de afgelopen maand. We zijn ook actief op social media (X, Facebook en LinkedIn en Instagram) om onze activiteiten onder de aandacht te brengen. In 2024 hebben we voor het eerst heel gedetailleerd bijgehouden waar we zelf in de media verschenen door het bijhouden van een medialijst (free publicity).

Website cijfers t/m 2024

In 2024 hebben we 42 nieuwsberichten geplaatst op onze website, 13 publicaties in de publicatielijst, 27 aankondigingen voor de Wadden kalender, 10 wadden gerelateerde proefschriften.

In 2024 bezochten 51.811 bezoekers 89.210 pagina's. Dat is een afname ten opzichte van 2023. Ook het aantal pagina's per bezoek neemt af. Het aantal mobiele bezoekers neemt toe. Ruim de helft van de bezoekers (58%) komt via zoekmachines op de website terecht (meestal google). 35% zijn directe bezoeken, 4% komt via sociale netwerken op de website terecht, 3% via andere websites.

Tabel 1. Bezoekers website Waddenacademie in de afgelopen jaren

	Bezoekers	Pagina's	Pagina's/bezoek	Mobiel verkeer
2012	18.985	97.667	3,13	9%
2013	19.749	166.500	5,94	17,3%
2014	18.306	139.855	5,27	19,4%
2015	14.250	62.614	2,72	19,1%
2016	14.985	67.559	2,72	27%
2017	20.294	83.310	2,55	33%
2018	23.233	81.948	2,33	33%

2019	29.711	101.332	2,33	39%
2020	30.653	82.534	1,99	39%
2021	41.272	124.184	2,44	38%
2022	41.753	111.001	2,10	38%
2023¹	56.224	105.137	1,9	42%
2024	51.811	89.210	1,9	45%

Beste Bezochte pagina's:

1. Homepage
2. De Europees- en Internationaalrechtelijke status van de Waddenzee
3. Reflectie met beleidsaanbevelingen
4. Trilateral Swimway Confernece
5. Registraton Trilateral Swimway Conference
6. Publicatielijst Waddenacademie
7. Kalender Waddenacademie
8. Drie winnaars Waddenacademieprijs
9. Toetsing van activiteiten aan de uitzonderlijke universele waarde van de Waddenzee als Werelderfgoed
10. Nieuwslijst

Meest gedownloade pdf's

1. [Reflectie met beleidsaanbevelingen](#)
2. [Swimway Conference Programme](#)
3. [De Europees- en internationaalrechtelijke status van de Waddenzee](#)
4. [Swimcon Draft Programme](#)
5. [Memo Waddenacademie in zake de toetsing aan de OUV](#)
6. [Granting rights for nature to the Wadden Sea](#)
7. [Waterschikbaarheid Noord-Nederland](#)
8. [De Wadden in vogelvlucht](#)
9. [Artikel Katja Philippart h2o april 2024](#)
10. [Factsheet klimaatverandering Waddengebied](#)

Nieuwsbrief

Sinds november 2020 versturen we aan het begin van de maand een nieuwsbrief waarin een aantal items van de voorafgaande maand uitgelicht worden. Voor een overzicht van alle nieuwsbrieven:

<https://www.waddenacademie.nl/nieuws/nieuwsbrieven/>

In 2024 zijn 11 nieuwsbrieven verstuurd. De nieuwsbrief heeft bijna 2139 abonnees eind 2024. 40-48 procent van de ontvangers opent de nieuwsbrief, 7-10 procent klikt om één van de items. Dat is iets hoger dan in 2023.

¹ De gegevens voor 2023 zijn schattingen vanwege wijziging tool van google analytics naar matomo

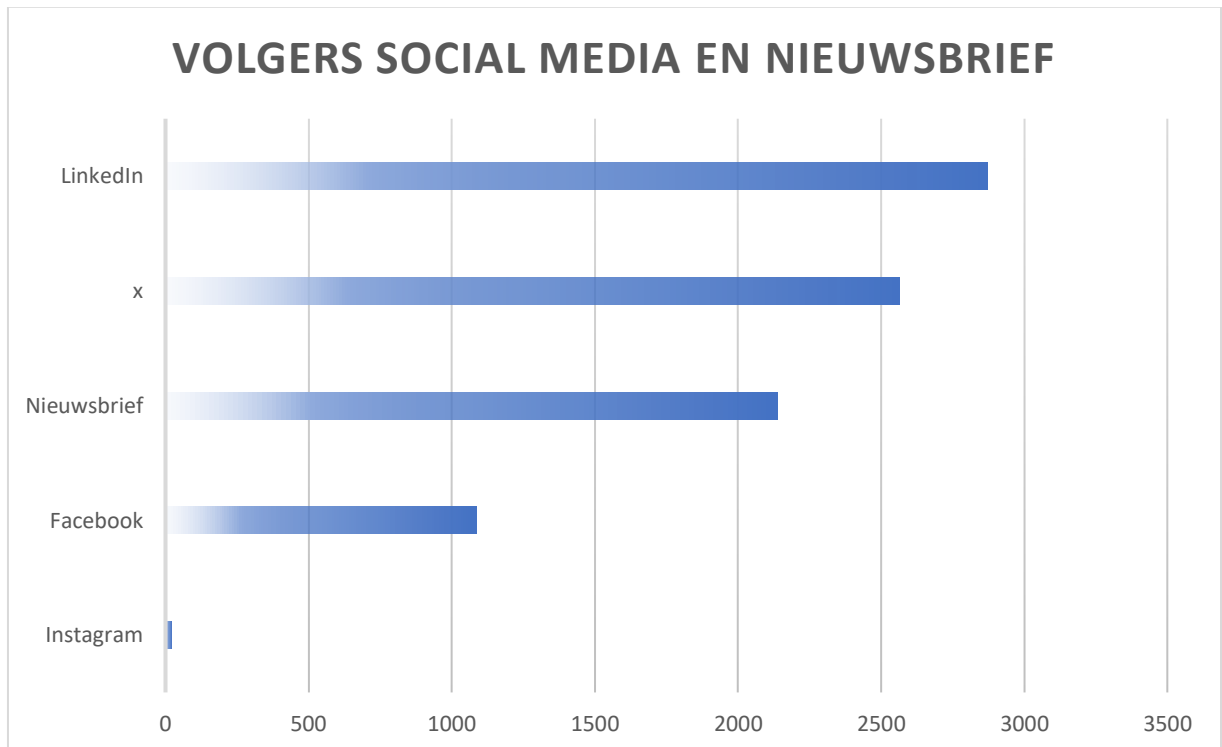
Social media 2024

De Waddenacademie is aanwezig op X, LinkedIn en Facebook om op meerdere platformen actief te zijn. Ook voor de interactie met het publiek en online zichtbaarheid. In 2024 (september) zijn we met Instagram gestart, omdat CWSS ons wilde taggen in de posts rondom de summer school. Op Instagram plaatsen we tot nu toe alleen de WadWetens.

Op X en LinkedIn worden alle nieuwsberichten, WadWeten, aankondigingen symposia en publicaties geplaatst. De groep volgers van X en LinkedIn betreft veelal waddenprofessionals. Op Facebook worden berichten voor een wat breder publiek, bijvoorbeeld de aankondigingen voor publiekslezingen, maar ook WadWeten, evenementen en soms informatie van andere organisaties geplaatst. Van de social media zet de groei van LinkedIn door, Facebook stagneert, X neemt af.

	Aantal posts in 2024	Weergaven2024	Klikken2024	Interacties/reacties 2024	Commentaren 2024	Volgers 2024	Volgers 2023
X	94	54864		493		2565	2600
LinkedIn	85	102407	5188	2028	57	2871	2500
Facebook	58	5200	129	174		1085	1083
Instagram	5			27		22	0

Totaal aantal volgers Nieuwsbrief & social media 8682.

In de media in 2024

In 2024 is de Waddenacademie 86 keer in artikelen in kranten, radio/tv en online media verschenen, zie medialijst in de bijlage. De publicatie over QSR Climate Change leverde in Duitsland 255 artikelen op in de media. Samen met de 11 WadWeten artikelen in de Leeuwarder Courant levert dit 97 artikelen op.

5.6. Waddenacademie en Jongeren

Drie Zomerscholen

In 2024 was de Waddenacademie betrokken bij drie verschillende zomerscholen, waarbij studenten kennis maakten met diverse aspecten van het unieke Waddengebied. Het betrof een internationale zomerschool, de Wadden Sea World Heritage Summer School, waarin 18 studenten zich tien dagen richtten op het Werelderfgoed Waddenzee en waar ingewikkelde vraagstukken rondom ecologie, natuurbehoud, duurzame ontwikkeling en het beheer werden belicht. Vanuit de Waddenacademie verzorgden Katja Philippart en Pieter van Beukering verschillende lezingen tijdens deze dagen. De andere twee zomerscholen waren het Waddenlab en Sustainable Landscapes – The Wadden Experience.

Waddenlab vond plaats van 13 tot 20 juli 2024 en is een jaarlijks samenwerkingsproject tussen zeven universiteiten en hogescholen waarin studenten en docenten het Wad verkennen. De Waddenacademie draagt sinds 2021 bij aan Waddenlab en speelde dit jaar een rol in de voorbereiding, met colleges gegeven door Katja Philippart en Piet Hoekstra in januari 2024.

Van 26 tot 30 augustus 2024 vond de Sustainable Landscapes - The Wadden Experience plaats, een zomerschool georganiseerd door de Rijksuniversiteit Groningen in samenwerking met de Waddenacademie. Een groep van 20 (internationale) studenten ging op een vijfdaagse zeiltocht aan boord van de Willem Jacob. Tijdens deze tocht kregen de studenten lezingen van vooraanstaande experts die diverse wetenschappelijke perspectieven presenteerden. Onderwerpen die aan bod kwamen waren onder andere: cultureel erfgoed, kusttoerisme, landschapsbeheer, regionale voedselproductie, en duurzaam ondernemerschap

Andere activiteiten

Naast bovenstaande activiteiten draagt de Waddenacademie op andere manieren bij aan het betrekken van jongeren in/bij het Waddengebied. Zo is zij betrokken bij 'Campus Fryslân' de naam van een regelmatig overleg tussen alle belangrijke kennis- en onderwijsinstellingen in Leeuwarden/Friesland. Aan tafel zitten de Gemeente Leeuwarden, Provincie Fryslân, Hogeschool NHL Stenden, Popacademie, Wetsus, Fryske Akademy, Tresoar, RUG, Dairy Campus, Universiteit Twente, Van Hall Larenstein, WUR en de Waddenacademie. De keuze voor deze activiteit van integraliteit is gemotiveerd door de koppeling tussen de verschillende kennisinstellingen, tussen vraagstukken vanuit de overheid (gemeente, provincie) en het aanbod vanuit de kennisinstellingen en de relevantie van deze uitwisseling voor de meeste Kennisagenda's. In 2024 is onder meer gesproken over de economische toekomstplannen van de provincie in relatie tot opleidingen en arbeidsmarktontwikkeling.

Ook sluit de Waddenacademie aan bij onderzoek naar de mogelijkheden voor het oprichten van een brede Waddencampus op de Waddeneilanden, met financiering vanuit de recent gehonoreerde “Regio Deal Waddeneilanden”.

Het Omgevingsberaad heeft eind 2024 aangekondigd dat ze in 2025 het oprichten van een jongerenraad gaan verkennen. Vanuit onze deelname aan het Omgevingsberaad is de Waddenacademie betrokken.

5.7. Duurzaamheidsbeleid en kwaliteitsmanagement

In 2024 heeft de Waddenacademie gewerkt aan het opstellen van haar duurzaamheidsbeleid en, kwaliteitsmanagement. Deze documenten zijn opgesteld om die onderwerpen inzichtelijker te maken en worden toegepast in de offertetrajecten. Op verzoek zijn deze documenten beschikbaar.

Duurzaamheidsbeleid

De Waddenacademie zet zich in voor een duurzame kennishuishouding voor het Waddengebied en werkt aan relevante thema's zoals klimaatverandering, zoetwaterhuishouding en biodiversiteit. De Waddenacademie hecht waarde aan duurzaamheid, goed werkgeverschap en transparantie. Toegankelijkheid van de opgedane kennis voor een breed publiek vindt de Waddenacademie erg belangrijk. Daarom wordt de kennis van de Waddenacademie breed gedeeld door het organiseren van symposia, het publiceren van opiniestukken en de uitingen via de website en social media. Op onderwerpen als klimaat, circulariteit, diversiteit en milieu zijn er een aanvullend een aantal concrete acties die de Waddenacademie doet zoals het verduurzamen van het kantoor en het schenken van verantwoorde kerstpakketten.

Kwaliteitsmanagement

De Waddenacademie is benoemd als Kennisregisseur van het Waddengebied en op de hoogte van de best beschikbare kennis in het gebied, lopende wetenschappelijke studies ook binnen raakvlak projecten en van de verschillende leemten in kennis. De Waddenacademie werkt met een eigen kwaliteitsmanagement systeem en sinds het begin in 2008 volgens de wetenschappelijke gedragscode van de Universiteiten van Nederland (UNL, voorheen: Vereniging Samenwerkende Nederlandse Universiteiten, de VSNU) en de klachtenregeling van de KNAW. Er zijn geen klachten over wetenschappelijke integriteit ingediend jegens of door de Waddenacademie.

De Waddenacademie wordt elke vijf jaar beoordeeld door een externe evaluatiecommissie conform het evaluatieprotocol van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW). De voorzitter en (meestal 2) leden van deze commissie worden door de KNAW benoemd. In het meest recente evaluatierapport (uit 2024) wordt gesteld dat de wetenschappelijke kwaliteit van het werk van de Waddenacademie over het algemeen zeer hoog gewaardeerd wordt. De uitgangspunten die de Waddenacademie hanteert in haar kwaliteitsmanagement betreffen onder andere goed projectmanagement en de inzet van een deskundig team.

Jaarrekening 2024

van
Stichting Waddenacademie

Statutaire en feitelijke vestigingsplaats: Leeuwarden
Adres: Ruiterskwartier 121A
8911 BS LEEUWARDEN

Inhoudsopgave

Balans per 31 december 2024

Staat van baten en lasten over 2024

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de jaarrekening

Toelichting op de balans

Toelichting op de staat van baten en lasten

Verantwoording Wet normering topinkomens (WNT)

Ondertekening van de jaarrekening

Overige gegevens

Balans per 31 december 2024

(na bestemming van het resultaat)

	<u>31-12-2024</u>		<u>31-12-2023</u>	
A c t i v a				
(in euro's)				
Vaste activa				
Materiële vaste activa	<u>8.730</u>	8.730	<u>12.624</u>	12.624
Vlottende activa				
Vorderingen	39.029		134.885	
Liquide middelen	<u>219.502</u>		<u>340.524</u>	
		<u>258.531</u>		<u>475.409</u>
Totaal activa		<u><u>267.261</u></u>		<u><u>488.033</u></u>

	<u>31-12-2024</u>	<u>31-12-2023</u>
P a s s i v a		
(in euro's)		
Eigen vermogen		
Stichtingskapitaal	0	0
Bestemmingsfonds	<u>110.000</u>	<u>110.000</u>
	110.000	110.000
Kortlopende schulden	157.261	378.033
Totaal passiva	<u><u>267.261</u></u>	<u><u>488.033</u></u>

Staat van baten en lasten over 2024

(in euro's)	2024	Begroting 2024	2023
Baten	1.172.616	1.100.000	1.176.366
Lasten			
Kosten activiteiten	227.222	185.000	386.676
Personeelslasten	803.685	765.000	655.849
Afschrijvingen	5.665	0	5.171
Overige lasten	138.321	150.000	138.008
Som der lasten	1.174.893	1.100.000	1.185.704
Resultaat voor financiële baten en lasten	(2.277)	0	(9.338)
Financiële baten en lasten	2.277	0	(662)
Resultaat na financiële baten en lasten	0	0	(10.000)
Bestemming resultaat			
Toevoeging bestemmingsfonds	0	0	0
Onttrekking bestemmingsfonds	0	0	(10.000)
	0	0	(10.000)

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de jaarrekening

Algemeen

De stichting heeft de jaarrekening opgesteld volgens de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor Kleine organisaties zonder winststreven (RJK afdeling C1). De jaarrekening is opgemaakt op _____ 2025

Oprichting

De stichting zonder winstoogmerk is op 13 mei 2014 opgericht en statutair gevestigd te Leeuwarden. Inschrijving bij de Kamer van Koophandel onder nummer 60670401.

Doelstelling van de stichting

De belangrijkste doelstelling van de stichting is het ontwikkelen van een duurzame kennishuishouding ten aanzien van het waddengebied en voorts al hetgeen hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. De Stichting beoogt niet het maken van winst.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa in eigen gebruik worden gewaardeerd tegen de kostprijs (verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs), minus eventuele investeringssubsidies, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing cumulatieve bijzondere waardeverminderingsverliezen. Alle overige onderhoudskosten worden direct in de staat van baten en lasten verwerkt.

De materiële vaste activa worden als volgt lineair afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur rekening houdend met de restwaarde:

- De overige materiële vaste activa over drie jaar.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Pensioenen

De personeelsleden hebben een pensioenregeling die is ondergebracht bij het ABP. De aan het ABP te betalen premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord. Te betalen premie dan wel de vooruitbetaalde premie per jaareinde wordt als overlopend passief respectievelijk overlopend actief verantwoord.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de reële waarde.

Baten

Algemeen

Onder de baten wordt verstaan de baten als tegenprestatie voor de levering van diensten, subsidiebaten, sponsorbijdragen, giften en baten uit fondsverwerving en overige baten. De baten worden bepaald met inachtneming van de hier vermelde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Subsidies

Exploitatiesubsidies en/of bijdragen worden ten gunste van de staat van baten en lasten van het jaar gebracht waarin de lasten zijn gemaakt of baten zijn gederfd dan wel exploitatietekort zich heeft voorgedaan waarvoor de subsidie is ontvangen.

Lasten

Algemeen

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Toelichting op de balans

Materiële vaste activa

(in euro's)	<u>Inventaris</u>
Stand beginbalans	
Aanschafwaarde	57.556
Cumulatieve afschrijvingen	<u>(44.932)</u>
Boekwaarde beginbalans	<u>12.624</u>
Mutaties in het boekjaar	
Desinvesteringen	0
Afschrijvingen desinvesteringen	0
Investerings	1.771
Afschrijvingen	<u>(5.665)</u>
	<u>(3.894)</u>
Stand eindbalans	
Aanschafwaarde	59.327
Cumulatieve afschrijvingen	<u>(50.597)</u>
Boekwaarde eindbalans	<u>8.730</u>

Het afschrijvingspercentage bedraagt 33,33%.

Vorderingen

(in euro's)	2024	2023
Overige vorderingen en overlopende activa		
Debiteuren (inclusief voorziening debiteuren)	0	0
Nog te ontvangen bijdragen	12.820	93.323
Vooruitbetaalde verzekeringen	15.465	3.380
Overlopende activa	<u>10.744</u>	<u>38.182</u>
Totaal	<u>39.029</u>	<u>134.885</u>

Debiteuren

(in euro's)	2024	2023
Debiteuren	3.456	0
Voorziening debiteuren	<u>(3.456)</u>	<u>0</u>
Totaal	<u>0</u>	<u>0</u>

Liquide middelen

(in euro's)	2024	2023
Bedrijfsspaarrekening nr. 992	150.000	0
Rekening-courant Rabobank nr. 034	69.409	332.062
Rekening-courant Rabobank nr. 213	55	8.391
Pay Pal	8	8
Kas	30	63
Totaal	219.502	340.524

Het kredietmaximum bij de Rabobank bedraagt nihil. De geldmiddelen staan vrij ter beschikking.

Stichtingskapitaal

Bij de oprichting van de stichting is nihil kapitaal gestort.

(in euro's)	2024	2023
Stand per 31 december	0	0

Bestemmingsfonds

Voor het gedeelte van het eigen vermogen waaraan derden een bestedingsbeperking hebben gegeven wordt een bestemmingsfonds gevormd. Dit betreft het volgende bestemmingsfonds:

(in euro's)	2024	2023
Bestemmingsfonds Waddenfonds	110.000	110.000
Het verloop van het bestemmingsfonds voor het Waddenfonds is als volgt:		
Stand per 1 januari	110.000	120.000
Toevoeging uit resultaatsbestemming	0	0
Ottrekking	0	10.000
Stand per 31 december	110.000	110.000

Indien de vaststelling van de subsidie van het Waddenfonds door het dagelijks bestuur van het Waddenfonds over enig boekjaar hoger bedraagt dan de gerealiseerde lasten over het betreffende boekjaar en de bepalingen van het bestemmingsfonds Waddenfonds dit toestaan, worden nog te besteden subsidies van het Waddenfonds over het boekjaar toegevoegd aan het bestemmingsfonds Waddenfonds.

De aanwending van het bestemmingsfonds Waddenfonds geschiedt overeenkomstig de statutaire doelstelling van de Stichting Waddenacademie en overeenkomstig de doeleinden waarvoor de subsidie van het Waddenfonds is verleend en binnen de grenzen van hoofdstuk 4 van het Waddenfonds: het ontwikkelen van een duurzame kennishuishouding ten aanzien van het Waddengebied. Toevoeging aan het bestemmingsfonds vindt plaats nadat het dagelijks bestuur van het Waddenfonds de subsidie over het boekjaar heeft vastgesteld. Bij het beëindigen van de subsidierelatie tussen het Waddenfonds en de Stichting Waddenacademie en bij ontbinding van de Stichting Waddenacademie moet het bestemmingsfonds worden terugbetaald, tenzij het dagelijks bestuur van het Waddenfonds anders beslist.

De omvang van het bestemmingsfonds bedraagt 10% van de Waddenfondssubsidie 2024. Het bestemmingsfonds is gemaximaliseerd op € 110.000.

Kortlopende schulden

(in euro's)	2024	2023
Crediteuren	41.073	124.471
Belastingen en premies sociale verzekeringen	35.470	31.643
Overige schulden en overlopende passiva	80.718	221.919
Totaal	157.261	378.033

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Loonheffing	35.470	31.643
Totaal	35.470	31.643

Overige schulden en overlopende passiva

Terug te betalen subsidie Waddenfonds	7.139	71.829
Reservering vakantiegeld en eindejaarsuitkering	22.687	19.657
Vooruit ontvangen bedragen	0	12.450
Overige schulden en overlopende passiva	50.892	117.983
Totaal	80.718	221.919

Voor de kortlopende schulden zijn geen toezeggingen gedaan tot het stellen van zekerheden.

De subsidiebeschikking van het Waddenfonds over het boekjaar 2024 bedraagt € 1.100.000. De realisatie over het boekjaar 2024 bedraagt € 1.092.861. Er is sprake van een onderrealisatie van € 7.139. Voorzichtigheidshalve is dit bedrag als schuld opgenomen conform de subsidiebeschikking van 17 februari 2024.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Huurverplichtingen

De stichting heeft een huurovereenkomst afgesloten met het Waddenfonds voor het gebruik van een deel van het pand aan Ruiterskwartier 121A te Leeuwarden. De huurprijs wordt bepaald naar rato van het aantal m2. Er is een contractuele verplichting aangegaan voor een bedrag van € 12.381 tot en met augustus 2024. Vanaf september 2024 is er een nieuwe contractuele verplichting aangegaan voor € 8.571 tot het eind van het boekjaar 2024. Het nieuwe contract heeft als jaarlijkse contractuele verplichting een bedrag van € 25.714. Dit is een stijging ten opzichte van het oude contract van € 18.571 per jaar. Naast de huur betaalt de stichting huisvestingskosten, waaronder ook ICT-kosten, alsmede een aandeel BTW. Deze kosten vinden op basis van voorlopige afrekening plaats.

Operational leaseverplichting

Voor een multifunctionele printer is een operational leasecontract afgesloten. De aangegane leaseverplichting bedraagt € 1.668 per jaar.

Systeem Management contract

Voor de ICT-omgeving is een contract afgesloten voor een firewall. De aangegane verplichting diensten / systeembeheer bedraagt € 1.089 per jaar.

Leningen aan bestuurders

Er zijn per 31 december 2024 geen leningen verstrekt aan bestuurders.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in euro's)

	2024	Begroting 2024	2023
<i>Baten</i>			
Subsidie Waddenfonds	1.092.861		1.028.171
Ontvangen subsidie derden	0		32.733
Ontvangen bijdragen Symposia en boeken	37.750		4.652
Ontvangen bijdragen Onderzoeksprojecten derden	42.005		110.810
Totaal ¹	1.172.616	1.100.000	1.176.366

De in het boekjaar verantwoorde subsidies en/of bijdragen hebben betrekking op de volgende posten:

- Waddenfonds: er is op 2 februari 2024 een beschikking verleend voor het kalenderjaar 2024 (maximaal € 1.100.000). De belangrijkste subsidievoorwaarden zijn uitgezet in het controleprotocol accountantsverklaring Waddenfondssubsidie, de subsidiebeschikking d.d. 20 december 2018 (met kenmerk 01621312/JL) van het Dagelijks Bestuur van het Waddenfonds en de subsidieverordening Waddenfonds 2017.
- Bijdragen symposium Swimmcon.
- Bijdragen onderzoeksprojecten derden.

De subsidie van het Waddenfonds over het boekjaar 2023 is definitief vastgesteld door de desbetreffende subsidieverstrekker op 5 juli 2024.

¹ Toelichting 2024:

Er zijn in 2024 activiteiten uitgevoerd op het gebied van onderzoek en adviezen voor derden, bijdragen van externe partijen en deelnemers aan publicaties en symposia die door de Waddenacademie (vaak samen met andere partijen) zijn georganiseerd. Voor deze activiteiten zijn subsidies en/of bijdragen ontvangen (totaal ongeveer € 79.800) van onder andere genoemde partijen waardoor de subsidies en/of bijdragen in 2024 lager zijn uitgekomen dan begroot op basis van de toekenning door het Waddenfonds.

(in euro's)

	2024	Begroting 2024	2023
<i>Kosten activiteiten</i>			
Vraagarticulatie	18.708	50.000	68.171
Kennisontwikkeling	2.220	40.000	44.322
Kennisdeling	41.789	70.000	146.666
Kennisevaluatie	35.897	5.000	0
Bestuurlijk overleg	21.786	20.000	27.001
Onderzoeksprojecten derden	62.160		100.516
Symposia	44.662		0
Totaal	227.222	185.000	386.676

Personeelslasten

Lonen en salarissen	370.230		402.725
Sociale lasten	91.526		74.867
Pensioenlasten	67.319		58.030
Overige personeelslasten	274.610		120.227
Totaal	803.685	765.000	655.849

Toelichting lonen en salarissen

Lonen en salarissen	367.200		400.690
Mutatie reservering vakantiegeld	3.030		2.035
Totaal	370.230	0	402.725

Toelichting overige personeelslasten

Vergoeding woon-werk verkeer	2.518		4.615
Opleiding personeel	829		0
Inhuur personeel	268.283		114.570
Overige personeelslasten	2.980		1.042
Totaal	274.610		120.227

Bij de stichting waren in 2024 gemiddeld 4,2 werknemers in dienst berekend op fulltimebasis. (2023: 3,7)

(in euro's)

Begroting
2024 **2024** **2023**

Afschrijvingen

Materiële vaste activa	5.665		5.171
Totaal	5.665	0	5.171

Overige lasten

Huisvestingslasten	34.175	60.000	57.897
Kantoorlasten	28.273	25.000	25.008
Algemene lasten	75.873	65.000	55.103
Totaal	138.321	150.000	138.008

Toelichting huisvestingslasten

Huur	34.175		57.897
Totaal	34.175	60.000	57.897

Toelichting kantoorlasten

Kantoorbenodigdheden	1.596		1.814
ICT	23.105		21.672
Contributies en abonnementen	3.572		1.522
Totaal	28.273	25.000	25.008

Toelichting algemene lasten

Accountants- en administratiekosten	40.425		34.045
Overige advieskosten	11.286		5.893
Kosten Raad van Toezicht	8.676		4.500
Kosten Wetenschappelijke Adviesraad	4.752		3.600
Algemene verzekeringen	3.825		3.688
Dotatie voorziening dubieuze debiteuren	3.456		0
Reis- & verblijfkosten	568		1.700
Overige algemene kosten	2.885		1.677
Totaal	75.873	65.000	55.103

Financiële baten en lasten

Ontvangen rente	2.993		0
Bankkosten	(716)		(662)
Totaal	2.277	0	(662)

Verantwoording Wet normering topinkomens (WNT)

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2024		
Bedragen x € 1	C.J.M. Philippart	P. Hoekstra
Functiegegevens	Voorzitter bestuur	Bestuurslid
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,60	0,40
Dienstbetrekking	Nee	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	135.537	73.208
Beloningen betaalbaar op termijn	-	9.289
<i>Subtotaal</i>	135.537	82.497
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	139.800	93.200
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2024	135.537	82.497
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2023		
Functiegegevens	Voorzitter bestuur	Bestuurslid
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,50	0,40
Dienstbetrekking	Nee	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	110.499	69.138
Beloningen betaalbaar op termijn	-	8.966
<i>Subtotaal</i>	110.499	78.104
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	111.500	89.200
Totale bezoldiging 2023	110.499	78.104

Gegevens 2024		
Bedragen x € 1	P.J.H. van Beukering	H. van Londen
Functiegegevens	Bestuurslid	Bestuurslid
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,20	0,40
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	33.977	66.676
Beloningen betaalbaar op termijn	4.641	9.282
<i>Subtotaal</i>	38.618	75.958
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	46.600	93.200
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2024	38.618	75.958
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2023		
Functiegegevens	Bestuurslid	Bestuurslid
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1/1 – 31/12	1/1-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,20	0,20
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	32.533	30.742
Beloningen betaalbaar op termijn	4.480	4.480
<i>Subtotaal</i>	37.013	35.222
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	44.600	44.600
Totale bezoldiging 2023	37.013	35.222

Gegevens 2024		
Bedragen x € 1	C.J. Bastmeijer	N.R.J. Deen
Functiegegevens	Bestuurslid	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,30	1,00
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	50.966	117.717
Beloningen betaalbaar op termijn	6.961	20.270
<i>Subtotaal</i>	57.927	137.987
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	69.900	233.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2024	57.927	137.987
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2023		
Functiegegevens	Bestuurslid	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,30	1,00
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	47.903	117.579
Beloningen betaalbaar op termijn	6.720	19.156
<i>Subtotaal</i>	54.623	136.735
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	66.900	223.000
Totale bezoldiging 2022	54.623	136.735

Toezichthoudende topfunctionarissen (Raad van Toezicht)

Gegevens 2024		
Bedragen x € 1	E.H.T.M. Nijpels	J.T.B. Bos
Functiegegevens	Voorzitter	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1 - 31/12	1/1 – 31/12
Bezoldiging		
Bezoldiging	3.107	2.795
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	34.950	23.300
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale Bezoldiging	3.107	2.795
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling.	N.v.t.	N.v.t.

In 2023 was er voor genoemde Raad van Toezicht-leden sprake van een bezoldiging van € 2.100 of minder; zie tabel topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 2.100 of minder.

Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 2.100 of minder

Naam topfunctionaris	Functie
Gegevens 2024	
P. Kabat	Lid Raad van Toezicht
H.J. Venema	Lid Raad van Toezicht
J.J. Engelen	Lid Raad van Toezicht
H.M. van Bockxmeer	Lid Raad van Toezicht
T.N. Wijmenga	Lid Raad van Toezicht
<i>Gegevens 2023</i>	
E.H.T.M. Nijpels	Voorzitter Raad van Toezicht
J.T.B. Bos	Lid Raad van Toezicht
P. Kabat	Lid Raad van Toezicht
H.J. Venema	Lid Raad van Toezicht
J.J. Engelen	Lid Raad van Toezicht
H.M. van Bockxmeer	Lid Raad van Toezicht
T.N. Wijmenga	Lid Raad van Toezicht

Ondertekening van de jaarrekening

Leeuwarden, _____ 2025.

Bestuur/directie:

C.J.M. Philippart

P. Hoekstra

P.J.H. Beukering

C.J. Bastmeijer

H. van Londen

Raad van Toezicht:

E.H.T.M. Nijpels

J.T.B. Bos

P. Kabat

H.J. Venema

J.J. Engelen

H.M. van Bockxmeer

T.N. Wijmenga

Overige gegevens

Van
Stichting Waddenacademie

Statutaire en feitelijke vestigingsplaats: Leeuwarden
Adres: Ruiterskwartier 121A
8911 BS LEEUWARDEN
KvK-nummer: 60670401

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van Toezicht van Stichting Waddenacademie

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Waddenacademie (hierna 'de stichting') te Leeuwarden gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Waddenacademie per 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 'RJKC1' en de bepaling van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2024;
2. de winst- en verliesrekening over 2024;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen; en
4. de verantwoording in het kader van de Wet Normering Topinkomens (WNT), als zelfstandige paragraaf onderdeel uitmakend van de jaarrekening van Stichting Waddenacademie.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT 2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Waddenacademie zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 'RJKC1' is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 'RJKC1'.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 'RJK C1'. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende

en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Drachten, 17 april 2025

Bentacera Registeraccountants B.V.

drs. T.P. Lubbinge RA